

MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINIK SULLISSIVIMMUT

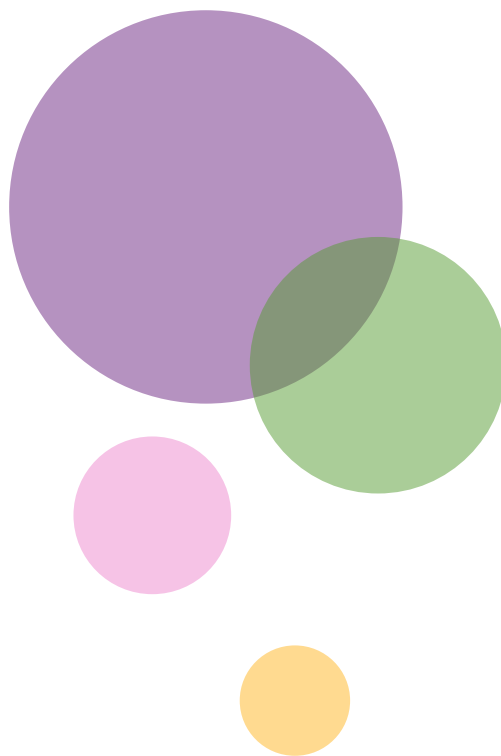
– MIO-MUT –
INNUTTAASUT
SAAFFIGINNISSUTAANNIK
NALUNAARSUINEQ

2020

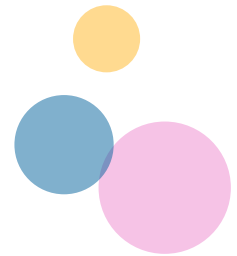
Meeqqat Pisinnaatitaaffiit Sullissivik

August 2021

Saqqummersitsisoq	MIO – Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik Postboks 1290, Qullilerfik 2, 801-2, 3900 Nuuk, Grønland www.mio.gl
Saqqummersinnera	Sept. 2021
Assit	MIO
Allattut	MIO-p Allattoqarfia aamma Aka Grønvold
Nutsernera	Kunuunnguaq Fleischer
Ilusilersuisoq	iCICERO, Nuuk

IMARISAI

SIULEQUT.....	4
EQIKKAANEQ.....	5
MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINIK SULLISSIVIUP – MIO-P – INATSISIT MALILLUGIT SULIASSAI	6
2020-MI INUIT QASSIT MIO-MUT SAAFFIGINNIPPAT?	8
KOMMUNININIT ASSIGIINNGITSUNIT INUIT QASSIT SAAFFIGINNIPPAT?	8
SAAFFIGINNINNERNUT PISSUTAASUT: SUUT PILLUGIT INNUTTAASUT MIO-MUT SAAFFIGINNITTARPAT?.....	9
SAAFFIGINNISSUTIT NAALAGAAFFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTAANNI ARTIKELIMUT SORLERMUT TUNNGASUUPPAT?	18
MIO-P KOMMUNINUT AAMMA NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSANUT INASSUTEQAATAI	26
MIO-MI SULEQATAASUT	28

SIULEQUT

Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissiviup – MIO-p – ulluinnarni suliarisartagaasa ilagaat, meeqqat pisinnaatitaaffii aamma meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu inatsisit pillugit meeqqanut inersimasunullu ataasiakkaanut akeqanngitsumik siunnersuineq. Nalunaarsiaq una tassaavoq Nuummi allaffimmut innuttaasut ullut tamaasa toqqaannartumik saaffiginnissutaannik nalunaarsuineq. Saaffigin-nissutit oqarasuaatikut saaffiginnissutigineqartut, MIO-p Face-book-imi qupperneratigut saaffiginnissutigineqartut imaluunniit meeqqat inersimasullu allaffimmut saaffiginninnerisigut pisartut.

Ukiut ingerlanerini innuttaasut saaffiginnissutigisartagaasa misisornerisa takutippaat, MIO saaffigineqartartoq, innuttaasut misigigaangata, pisortanut saaffiginnikkaluarlutik akissutissarsinatik, imaluunniit taakkunanga pimoorunneqanngitsutut misigigaangata. Nalunaarsuinerup matuma tunngavissaqartumik paasisaasa pingaarnertit ilagaat, pisortani suliat patajaallisarneqarnissaat sulii annertuumik pisariaqartinneqartoq. Taamaammat nalunaarsuinerup ilaapput Namminersorlutik Oqartussanut kommuniunullu inassuteqaatit ersarissut.

Soorlu MIO-p angalasarnerminit nalunaarusiaani aamma nunami namminermi misissuisarnernit assigiinngitsunit nalunaarusiat takutikkaat, meeqqat inuusuttut amerlasuut ullut tamaasa assigiinngitsunik ilusilinnik sumiginnagaallutik inuupput, pisinnaatitaaffeqarnertik naapertorlugu isumassorneqarlutillu illersugaassaratik¹.

Naak sulisut oqartussaasullu annertoqisumik suligaluartut, sulii meeqqat amerlasuut pisariaqartitaminnik ikiorserneqarneq ajorput,

imigassamik atornerluiffiusumik, persuttaaffiusumik innarliiffiusumillu angerlarsimaffeqaraangamik. Aamma sulii meeraqarlunilu inuusuttoqarpoq, ilinniagaqarnissamut ineriartornissamullu pisinnaatitaaffeqarnerat maleruarneqanngitsunik.

Meeqqat illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaat inatsisitigut tunngavigalugu, MIO-p sulineri Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaannit aallaaveqarpoq².

Kalaallit Nunaata Meeqqat pillugit Isumaqatigiissummik atuuttuul-sitsinerata matumunnga tunngatillugu kingunerisaa, meeqqap isumassuisuisa (angajoqqaat allallu isumassuinissaat) meerartik sumiginnaqqajaappassuk, taava nunami oqartussaasut pisussaaffi-gaat, akuliullutik meeqqap pisinnaatitaaffini naapertorlugit ikiorser-neqarlunilu isumassorneqarnissaata qularnaarneqarnissaa.

Nalunaarsuineq manna aqqutigalugu Meeqqat Illersuisuata kissaati-gaa ilisimatitsissutigissallugu, meeqqanut ilaqutariinnullu tunnga-sutigut suliat patajaallisarneqarnissaat sutigut pisariaqartinneqar-nersoq, taamatullu meeqqat peroriartornerminni pitsaanerpaanik atugaqarnissaat qularnaarumallugu inassuteqaatinik saqqummiu-malluni.

MIO paasisutissanik itisiliinissaminut piareersimavoq.

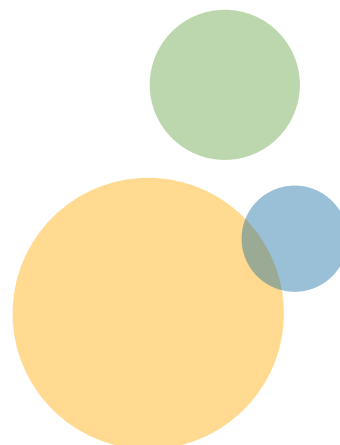
MIO-mut saaffiginnissutit pillugit nalunaarsuinerit allat MIO-p nit-tartagaani atuarneqarsinnaapput: www.mio.gl

Atuarluarisi

Aviâja Egede Lyngé

Meeqqat Illersuisuat

1 MIO-p angalasarnerminit nalunaarusiai: www.mio.gl. Kalaallit Nunaanni innuttaasunik misissuineq 2018-meersoq. Inuunermi atukkat, inooriaatsit peqqissuserlu. Innuttaasut peqqissusaannut uuttuutit. SIF-p Kalaallit Nunaat pillugu allaaserisai nr. 20. Statens Institut for Folkesundhed, SDU, 2019. https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2019/befolkningsundersoegelsen_i_groenland HBSC Greenland. Meeqqat atuartut akornanni misissuinermit paasisutissat 2018-meersut. Statens Institut for Folkesundhed, SDU, 2019. https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2019/hbcs_greenland

2 Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat Kalaallit Nunaata 1993-imi akuersissutigai.

EQIKKAANEQ

Nalunaarsuinermi matumani takutinneqarput Meeqqat Pisinnaati-taaffiinik Sullissivimmut – MIO-mut – 2020-mi innuttaasut saaffiginnissutaasa amerlassusaat. MIO-p 2016-imiilli innuttaasut MIO-mut saaffiginnissutaat nalunaarsorlugillu nalilersortalerpai. 2016-imiit ineriartornerup ataatsimut isigalugu takutippai:

- 1. Innuttaasut siunnersorneqarnissaminnik pisariaqartitsinerat annertuvoq, annertusiartortuarlunilu.**
- 2. Oqartussaasut meeqqanik ilaqutariinnillu sullissinerisa malunnaatilimmik patajaallisarneqarnissaat sulii pisariaqartinneqarpoq.**

Nunamit tamarmit katillugit inuit 598-it 2020-mi MIO-mut saaffigin-nippat. MIO-p saaffiginnissutinik 2016-imi nalunaarsuisalerneraniit tamanna 107 %-imik annertuseriarneruvoq. Saaffiginnissutit amerliartornerat ilaatigut ersiutaavoq, innuttaasut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaannik annertusiartortumik eqqu-maffiginninnerannut. Ilaatigullu aamma saaffiginnissutit misissornerisa takutippaat, meeqqat pisinnaatitaaffii erumanaatilimmik an-nertussusilimmik maleruarneqarnej ajortut.

MIO-mut saaffiginninnermut patsisaakulanersaasut makkununga tunngasuupput:

Kommunit sulianik suliaqarnerat

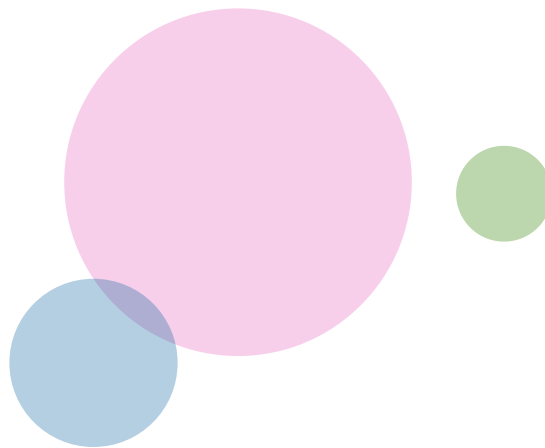
Suliat angajoqqaatut oqartussaannermut tunngasut

Atuarfiit meeqqeriviillu pillugit apeqqutit

Kinguaassiuutitigut atornerluineq aamma persuttaaneq

Saaffiginnissutigikulanerusanit tulluupput, meeqqat angerlar-simaffimmik avataanut inissitat, nalunaarutiginnittarnerit kommunillu nakkutilliineri pillugit apeqqutit.

Saaffiginnissutinut patsisaasartut nalunaarusiami matumani itisiler-neqassapput.

MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINIK SULLISSIVIUP – MIO-P – INATSIKIT MALILLUGIT SULIASSAI

Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik – MIO – 2011-mi pilersineqarpoq, Meeqqat illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. 11, 22. november 2011-meersup akuersissutigineqarnerata kingunerisaanik. Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivimmik sulianut politikumullu attuumannigsummik pilersitsiniarnermut tunngaviuvoq, aallaavineqarmat meeqqat inuiaqatigiinni inatsisitigut inissisimanerat ulluinnarni annertuumik amigaateqarmat. Inuiaqatigiinni naammagittaalliorfiusinnaasut pioreersut, meeqqanik saaffiginnissutit pissuseqarfiginnissaannut sakkussaaleqisinnaasarpuit, pissusiviusullu malillugit inersimasunut saaffiginnittuullutik. Meeqqat siunnersorneqarlutillu ilitsersorneqarnissartik pisariaqartippaat, pisinnaatitaaffiit pigisatik iluaqutigisinnaassagunnikkit.³

Meeqqat illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu, Meeqqat illersuisuata Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit siunnersuisoralugit meeqqat nalinginnarmik inuttullu pisinnaatitaaffiisa soqutigisaasalu iluaqusernissaat suliarissavai, kiisalu inuiaqatigiinni meeqqat atugaat pillugit isiginninniarlunilu paasissutissiisassalluni.

Meeqqat Illersuisuat pingaartumik meeqqat pisinnaatitaaffii naammagittaalliuuteqarsinnaanerilu pillugit meeqqanut siunnersuullunilu ilitsersuisassaaq. Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaannut tunngatillugu Kalaallit Nunaata inatsisitigut atuutsitsinikkullu pisussaaffii naapertuunnersut misissortassavai, Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaanni aalajangersakkani siunertat aallaavigalugit meeqqat Kalaallit Nunaanni inuuneranni pissutsit nalilersortassavai.

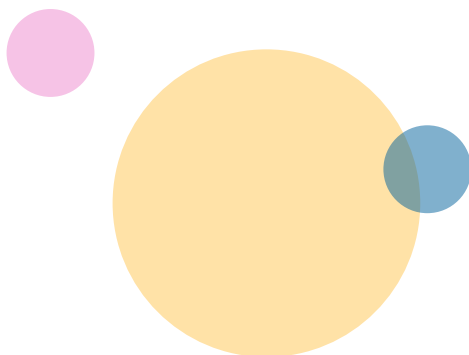
Aammattaaq Meeqqat Illersuisuata meeqqat pillugit paasissutissat ingerlateqqittassavai, apeqqutit saqqumilaartut oqallisigisassanngortittarlugit, tamanut ammasumik oqallinnermi meeqqat illersortarlugit kiisalu oqallinnermi meeqqat peqataanissaannut periarfissat pitsaanerulersinnissaat sulissutigalugit inuiaqatigiinnilu ineriartornermut sunniuteqarluni.

Aammattaaq Meeqqat Illersuisuat, meeqqat inatsisitigut inissisimaaffiit nukittorsaataasinnaasunik suliniutissanik siunnersuuteqartassaaq, aamma meeqqat inuiaqatigiillu akornanni aporaaffiusunik aqqiissuteqarnissamat imaluunniit pitsaaliuinissamat suliniutissanik siunnersuuteqartassalluni, aamma meeqqat atugarisaat pillugit ilisimasanik katersissaaq, inerisaalluni ingerlatitseqqillunilu, asser-suutigalugu ilaqutariinnermut tunngasut, isumaginninnermut, peq-qissutsimut, atuarnermut ineqarnermullu tunngasut pillugit.

Tamakku saniatigut aamma meeqqanut atugassarititaasut pillugit misissuisimaneranut, nalunaarusiornermut, ilisimatusarnikkut angusanut, naliliineq pillugu nalunaarusianut, kisitsisitigut paasissutissanut, misileraanermit inernernut il.il. paasissutissanik piviusunik pioreersunik katersineq aqqiissuusseqqissaarnerlu isumagissavaa.

Meeqqat Illersuisuata sulinermini meeqqat peqataanineqartarnissaat aamma suliniutit pillugit meeqqat sapinngisaq naapertorlugu tusarniarneqartarnissaat qularnaassavaa.

Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik – MIO – politikikkut arlaannaannulluunniit attuumannigilaq.⁴

3 Meeqqat illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut inatsisaattut siunnersuummut oqaaseqaatit: http://lovgivninging.gl/-/media/lovfiler/2011/forarbejder/l_11-2011_bemaerk_kn.pdf

4 1993-imi Kalaallit Nunaat ilannguppoq Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaannut.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaati- taaffii pillugit Isumaqatigiissutaannut naleq- qiullugu Kalaallit Nunaata pisussaaffii

Ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunaata Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaata (Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutip) maleruarnissaa pisussaaffittut tigu-
nikuua. Meeqqat pillugit Isumaqatigiissummi artikel 3.2-mi ta-
kuneqarsinnaavoq:

*"Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat, pisinnaatitaaffiit pi-
sussaaffiillu meeqqap angajoqqaavinut, akisussaasutut oqartus-
saasuinut imaluunniit inunnut allanut inatsisilik tunngaveqar-
lutik meeqqamik akisussaaffignittunut atuuttut mianeralugit,
meeqqap illersorneqarnissaa, tamannalu siunertarlugu inatsisi-
tigut ingerlatsinikkullu iliuusissatut maleruagassat tamaasa aala-
jangersassallugit."*

Taamaalliluni Inatsisartut, Naalakkersuisut kommunillu pisus-
saaffigaat, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqati-
giissutaata piviusunngortinnissaanut sunniuteqarluartunik allo-
riarnissartik, inatsisiliornikkut malittarisassallu atuutsiineranni.

Imaappoq Kalaallit Nunaata meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut
qularnaassagaa, meeqqat ingerlalluarnissaminnut pisariaqartu-
mik illersugaallutillu isumassugaanissaat, suliniutillu sunniute-
qarlularnissaat.

Meeqqat pillugit Isumaqatigiissut naapertorlugu aammattaq
Kalaallit Nunaata pisussaaffigaa, meeqqat pissutsinut imminnut
tunngasunut naleqqiullugu tusarniaavigineqarnissaat, ataasiak-
kaarlutik ataatsimoorlutillu:

*"Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat meeqqap, nammineer-
luni isummaminik saqqummiussisinnaalereersup, isummami-
nik taamaattunik pissutsini meeqqamut namminermut tunngas-
sutilinni tamani akornuserneqarani oqariatuuteqarsinnaaner-
mut pisinnaatitaaffeqarnissaa; meeqqap isummertarnera, ukiui-
nut inerisimassusianullu naapertuuttumik pingaartinneqassap-
put." (artikel 12.1).*

Isumaqatigiissut inatsisaanngilaq, taamaammat nunat isumaq-
atigiissummik atuutsitsiniarlutik akuersisimasut, isumaqatigiis-
sut tunngavigalugu eqqartuunneqarsinnaanatillu pillarneqarsin-
naanngillat, kisianni Naalagaaffiit Peqatigiit ataanni ataatsimiiti-
taliap akuttunngitsumik nalilersortarpaa, nunat – Kalaallit Nunaat
ilanngullugu - isumaqatigiissut maleruarneraat.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviit naammagittaalliorfarfiillu su-
lianik aalajangersimasunik naliliinarnermi isumaqatigiissut
atorsinnaavaat, tamannalu aqutugalugu aamma isummerfigi-
sinnaallugu, oqartussaasut malittarisassanik il.il. atuinerat isu-
maqatigiissummut akerliunersaq.

Naak isumaqatigiissut ulluinnarni sulinerat aalajangiisuun-
ngikkaluartoq, oqartussaasut tamarmik isumaqatigiissutip male-
ruarneqarnissaa qularnaartariaqarpaat – aamma ulluinnarni
aalajangiisarnerni.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isu-
maqatigiissutaat nunarsuarmi tamarmi meeqqanut 18-it inorlu-
git ukiulinnut tamanut atuuppoq, meeqqamullu pitsaanerpaasus-
saq aallaavigalugu.

Kikkut MIO-mut saaffignissinnaappat?

MIO-p inatsisitigut tunngavigisaani, tassalu Meeqqat illersuisuat
aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit Inatsisartut
inatsisaanni nr. 11, 22. november 2011-meersumi § 8, imm. 2
naapertorlugu, Meeqqat Illersuisuat:

- 1) Meeqqat pisinnaatitaaffii naammagittaalliuuteqarsinnaanerilu
pillugit meeqqanut siunnersuullunilu ilitsersuisassaaq.
- 2) Meeqqat atugaat aamma meeqqat pisinnaatitaaffii naamma-
gittaalliuuteqarsinnaanerilu pillugit apeqqutinut tunngassute-
qartunik, pisortatigut oqartussanut, pisortat namminersortullu
suliffiinut kiisalu kattuffinnut peqatigiiffinnullu il.il. siunners-
suullunilu ilitsersuisassaaq.
- 3) Meeqqat Illersuisuat taamaallaat pissutsit meeqqat nalingin-
naasumik atugarisaat pillugit oqaaseqaateqarsinnaavoq, su-
lianullu ataasiakkaanut akuliussinnaanani, taamatuttaarlu su-
liani meeqqanut tunngasuni aalajangiisnaananani.

Attavissaq:

MIO Meeqqat Pisinnaatitaaffiinik Sullissivik/ Børnerettighedsinstitution

Postboks 1290

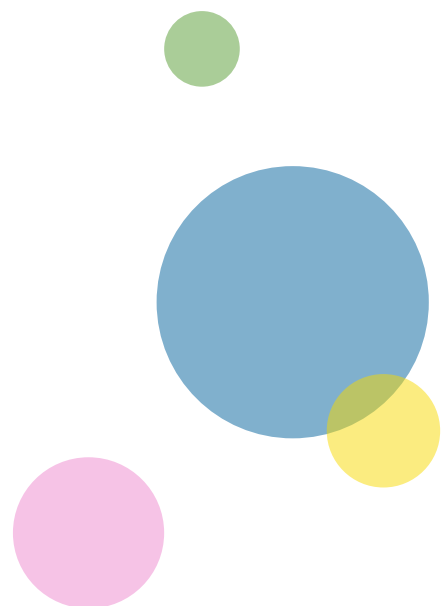
Qullilerfik 2, 801-2 (isaariaa Aqqusinersuarmiippoq)

3900 Nuuk

mio@mio.gl

(+299) 34 69 40

www.mio.gl

2020-MI INUIT QASSIT MIO-MUT SAAFFIGINNIPPAT?

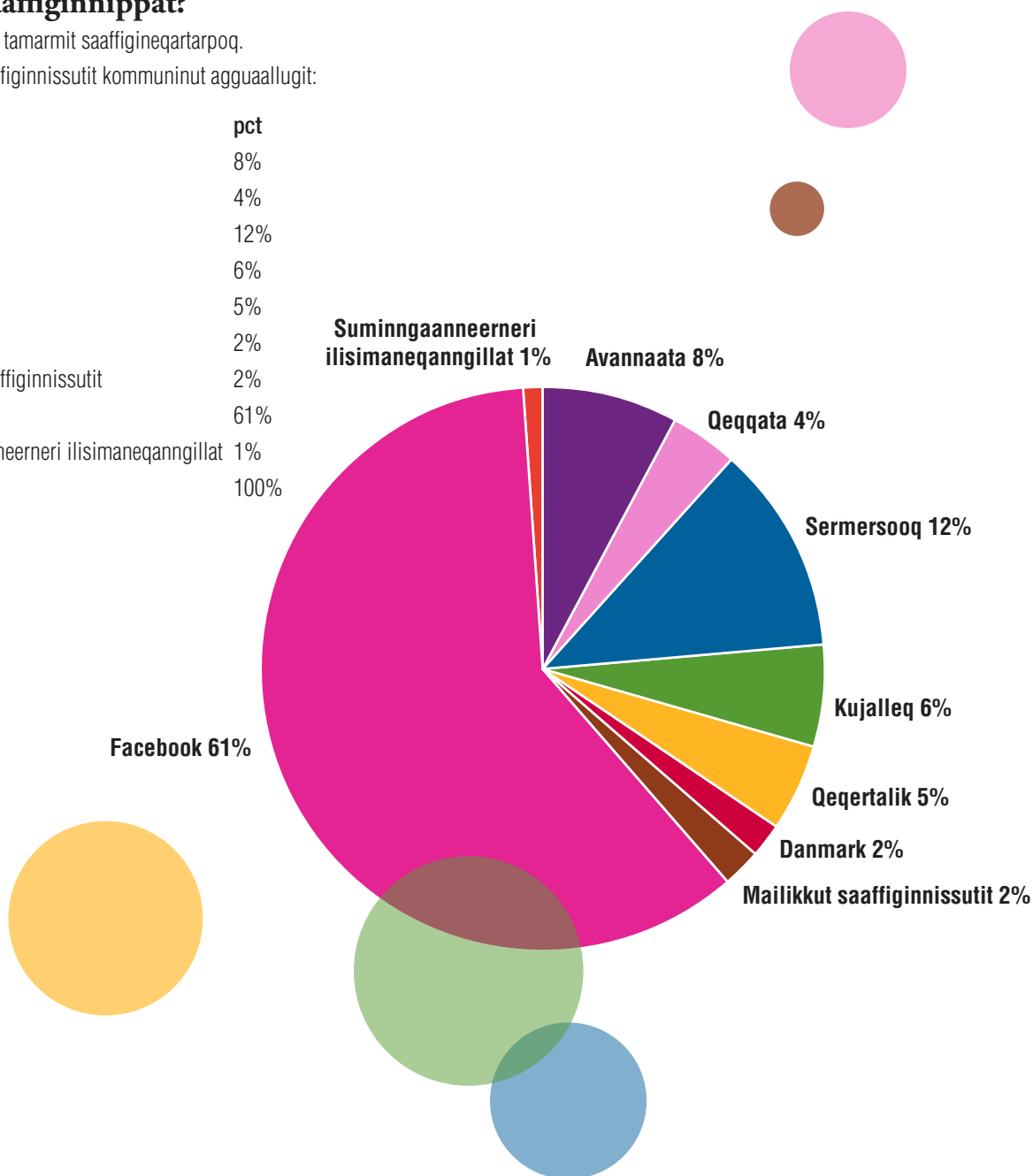
Nunamit tamarmit katillugit inuit 598-it 2020-mi MIO-mut saaffiginnippat. MIO-p saaffiginnissutinik 2016-imi nalunaarsuisalerneraniit tamanna 107 %-imik annertuseriarneruvoq.

Kommunininit assigiinngitsunit inuit qassit saaffiginnippat?

MIO nunamit tamarmit saaffigineqartarpoq.

2020-mi saaffiginnissutit kommuninut agguaaallugit:

Kommunit	pct
Avannaata	8%
Qeqqata	4%
Sermersooq	12%
Kujalleq	6%
Qeqertalik	5%
Danmark	2%
Mailikkut saaffiginnissutit	2%
Facebook	61%
Suminggaanneereri ilisimaneqangillat	1%
Katillugit	100%

SAAFFIGINNINNERNUT PISSUTAASUT: SUUT PILLUGIT INNUTTAASUT MIO-MUT SAAFFIGINNITTARPAT?

MIO-mut saaffiginninnermut patsisaakulanersaasut makkununga tunngasuupput:

Kommunit sulianik suliaqarnerat

Suliat angajoqqaatut oqartussaannermut tunngasut

Atuarfiit meeqqueriviillu pillugit apeqqutit

Kinguaassiuutitigut atornerluineq aamma persuttaaneq

Saaffiginnissutigikulanerusanit tulliupput, meeqqat angerlar-simaffimmik avataanut inissitat, nalunaarutiginnittarnerit kommunillu nakkutilliineri pillugit apeqqutit.

Ilaqutariit MIO attaveqarfigaat oqaluttuarlutillu, ataataasup meeqqaminik kinguaassiuutitigut atornerluisimasutut pasisaanerata kingorna, meeqqaminnik atuartunik pingasunik pisortanit arsaagaasimallutik. Tamatuma kingorna ilaqutariit isumaginnittoqarfimmuut attaveqarniartarsimagaluarput, saaffiginnissutaalli qisuarfigneqarneq ajorsimapput.

Kommunit sulianik suliaqarnerat: Saaffiginnissutit 83-it

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaanni artikel 3, 26 aamma 39: Meeqqamut pitsaanerpaasusaaq aamma ikiorneqarnissamut inooqatigiissutsikkullu isumannaatsuunissamut pisinnaatitaaffeqarneq

MIO-mut saaffiginnissutit amerlanersaat kommunit sulianik suliaqarnerannut tunngasuupput.

Saaffiginnissutit siammaassimapput suliat suliarinerini sivilisuumik akissutisissannginnermiit sulianut, innuttaasut saaffiginnittarluarlutik akissutisineq ajunnginnerinut – tamatumani pineqarlutik oqaasiinnartigut allakkatigullu saaffiginninnerit. Kiisalu aamma innuttaasut ilaat oqaluttuarput, suliat ingerlateqqinnissaannut naam-magittaalliornissaminnullu allakkatigut ilitsersuutininik tigusaqartar-tik.

**Niviarsiarq isimigut
tilluusaqarluni atuariartorpoq.
Niviarsiaqqap ilinniartitsisuni oqaluttuuppaa,
qatanngutimilu ilaat assortuussimallutik, tamatumalu
kingorna kiinnamigut tillutsissimalluni. Atuarfiup
niviarsiarq Isumaginnittoqarfimmukaappaa. Tassanilu
aalajangiunneqarpoq niviarsiarq ilaqutariillu meerartaat allat
angerlarsimaffimmik avataanut inissinneqassasut, pisortat
pasimmassuk meeqqat ataatassaata meeqqat unatartarai.
Meeqqat ilisimatinneqarput anaanartik ataatassartil
takussanngikkaat. Piffissap ingerlanerani suliamik suliaqartut
ilaata anaanaasoq oqaasiinnakkut ilisimatissimavaa, meeqqat
angerlartinneqassasut, angerlarsimaffimmik avataanut
inissinnerat tunngavissaqanngimmat. MIO-mut
saaffiginnittoqarnerata nalaani meeqqat suli
angerlartinneqarsimanngillat. Anaanaq paatsisaasut
pillugit allakkatigut nassuiaammik imaluunniit
naammagittaalliornissamut ilitsersuummik
nassinneqarsimanngilaq.**

Anaanap ataatani arnaataalu meeraallu mikisut marluk najugaqatigai. Ataataata arnaataa imminut savimmik kapilluni imminnut toqoriaraluarsimavoq. Ajomartorsiutit qaangerneqarsimalersullu isumaginnittoqarfik takkuteriasaarpoq meeqqallu anniinalerlugit. Meeqqat tunniukkumanngimmatigut, isumaginnittoqarfik politiinik ilaqarluni takkuteqqippooq, meeqqallu pinngitsaalliissummik annilugit. Meeqqat sumiinersut tamatumunngalu suna pissutaaner-soq nalaat.

2017-imiilli aappariinnit malersorneqalerpoq. Maanna aappariit taakku pania 16-inik ukiulik ilanngullugu malersortalerpaat. Atuarreeraangami pisiniafimmil sulisarpoq. Kisimiilluni sulitillugu arnap ornittarpaa qunusaarlugu, isimminniartarlugu akerartorlugulu. Aappariit politiinut isumaginnittoqarfimmullu nalunaarutigineqar-nikuupput. Kisianni susoqanngilaq. Arnaq niviarsissanik inuus-tunik malersuiniartartut tusaamanerlugaavoq. Niviarsiaqqap su-lisitsisuata suleqataasalu ikiorniartalersimavaat, aappariinnut iller-sorniarlugu.

2015-imiilli initaarniarluni ikioqqulerpoq – akiitsoqarnini pissuti-galugu initaarsinnaanngilaq. Inissaqannginneq pissutigalugu erne-rata angutaata ernertik paarimavaa, kisiannili angutaa 2017-imi ernerninik arsaagaavoq. Emera anaanaasup aappaani najugaqar-sinnaannginnami, anaaminut nuuppoq. Angummit aalakoortinne-qariarluni kinguaassiuutitigut sinitsilluni atornerlugaavoq. Taman-na politiinut nalunaarutigineqarpoq, Ilaqutariinnillu Sullissivimmit ikiorneqartarluni. Ilinnialerpoq, angerlarnissaanullu initaarusukka-luarpoq. Taamaammat kommunimut saaffiginneqqissimavoq, ki-siannili saaffiginnissutini pillugit akissutisinnngisaannarluni.

14-inik ukiulimmik annertuumik innarluutilimmik erneqarpoq, nu-naqarfimmilu najugaqarlutik. Emera sakkortuuliorluni kamattar-

poq, ilaqutariillu sinneri toqqissisimajun-naartarput assullu ersiortarlutik. Kamat-terneri sakkortusigaluttuinnarput. Kommu-nimut ikioqqulluni arlaleriarluni saaffigin-nittarnikuuvoq angerlarsimafiup avataanut inissiisarfimmik utaqqipput. Aammattaq qinnutigisimavaa, ernertik pinartutut isiga-lugu angerlarsimaffimmik avataanut inis-sinneqassasoq, ilinniarsimasunit ikior-neqarnissaminik perorsaasumillu pisa-riaqartitsimmat. Kommunimit tusaga-qanngiinnarami kommunimi qullersanut emailersimavoq, sulili akineqarani. So-riarsinnaajunaqqasutut misigisimavoq. Maannakkorpiaq ikiorneqarnissaminik qinnuteqarpoq!

Emera arlaleriarluni nukappiaqqamit 8. klassimi atuartumit saassunneqartarsimavoq. Atuarfimmut ataatsimiigaaqusaanikuupput, nukappiaqqalli arnaa takkutinnngilaq. Paarlaallugu aanaa aggersarneqarpoq, taannalu oqaluttuarpoq, nukappiaraq annertuumik pisariaqartitaqartoq, kommu-nimullu kinguneqanngitsumik saaffiginnittarsimagaluarpoq, panimmi meera tallimat isumagisarigamigit, arnaata akisussaaf-fini qimarratigisarmagu.

Ilinniartitsisup meeraq angajoqqaarsiaqartitaq, angajoqqaarsiami-nit anisitaanikoq ernummatigaa. Inissiiviusinnaasunik soqanngilaq, periarfissatullu kingullertut meeraq ajaminut inissinneqarpoq, ki-siannili ilaqutariit taakku ilitsersorneqarnikuunngillat – nalornillutik inuupput. Nukappiaraq atuarfimmil toqqissimanngeqaaq, atuarfim-milu malugineqartarluni.

Emera 6-inik ukiulik mikinerulluni siutimigut maqisoqarsimavoq. Maanna siutaanut sullulimmik ikkussisoqarnikuuvoq, oqaatigine-qartullu naapertorlugit, nukappiaqqap tusaaniarnera ajoquteqan-ngilaq. Meeraq ullut 14-ikkaarlugit oqallorissaasumiittarpoq. Nu-kappiaraq 1. klassimi atuarpoq, tapersersorteqartitaallunilu. Ar-naata paasisimavaa, tapersersortip meeraq oqaatsitigut ineriart-omeranik ikorfartortassagaa. Nukappiaraq maanna kamattalersi-mavoq atuariartornissani kajungeriunnaarlugu. Tapersersortini na-veersisarmat nuannarinngilaa, aamma taamapput ilinniartitsisui. Anaanap sulereeraagami ernini oqalunermik sungiusartittar-paa, tamanna atuarfimmil isumagineqarneq ajormat. Anaanaq as-sut isumatsassimaarpoq, qanorlu iliornissani nalullugu. Ilaqutariit atuarfimmil akerlilersugaapput.

Arriippallaamik suliat suliarinerisa suliarineqannginnerisalunniit kingunerisinnaavaat, meeqqat pisariaqartitaminnik ikiorneqarlutillu taperserneqanngitsoornerat. MIO-mut saaffiginnissutit takutippaat, oqartussaasut sulianik suliaqartarnerisa patajaallisarnissaat pisari-aqartinneqartoq, taamatullu oqartussaasunit meeqqanut ajoquser-neqarnissaminik ulorianartorsiortunut tamanut suliniuteqarnerit pingaarnerutinneqarnissaat pisariaqartinneqartoq.

Suliat angajoqqaatut oqartussaannermut tunngasut: Saaffiginnissutit 75-it

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqtigiissutaanni artikel 3 aamma 12: Meeqqamut pitsaanerpaasusaaq aamma meeqqap tusarniarneqarnissaminik pisinnaatitaaffeqarnera

MIO-mut saaffiginnissutaasartut amerlangaatsiartut tas-saapput, angajoqqaat arlaata (taassumaluunniit ilaquta-asa) angajoqqaat aappaata tamarmiullutik meeqqaminnik isumassuilluni suliassaminik isumaginninnginera eqqumaffigeqqullugu saaffiginnissutit. Suliani ataasiakkaani nalilersuinissaaq MIO-p pisinnaatitaaffiisa avataanniippoq, kisianni saaffiginnissutit takutippaat, angajoqqaat inooqatigiikkunnaarneranni meeqqat ajornartorsiuteqalersinnaasartut. Matumanimi meeqqat angajoqqaat akornanni "sakkutut" atorneqalersinnaapput.

Aanaaq MIO-mut saaffiginnippoq, panimmi meeraa pillugu ernummateqarnini oqaluttuariniarlugu. Pania ilinniariartorluni aallaqqammat, meeqqap angutaata meeraq paarivaa. Aanaaq oqaluttuarpoq akuttunngitsumik meeraq aasarsimallugu imminnilu tukkutillugu. Aanaap oqartussaasut kalerrippai, meeraq kaatsitaasarmat, mikigilikaminik atisaqartitaalluni ersiortutullu pissuseqarluni. Maanna angajoqqaatut oqartussaaffeqarnissamik suliaq ingerlavoq, meerarlu anaanaminiippoq. Maanna aanaaq anaanaasorlu ernumapput, ataataasooq angajoqqaatut oqartussaassuseqalissasoralugu, aanaaq anaanaasorlu naapertorlugit ataataasooq oqallorittorujussuummat.

Anaanaq avinnikoq ernermik ernummateqarnini pillugu MIO-mut saaffiginnippoq. Oqaluttuarpoq nukappiaraq ataataminiikkaagami peqqinnanngitsunik nerisalersimasooq, peqqinnissakkut eqqiluisaartitaanngisaannarluni piumanngikkunilu atuariartortarani. Anaanaq oqaluttuarpoq ataatsup ernerminnut attaveqaqqunngikkaani aamma meeqqap ilagisarnissaanik isumaqtigiissutit ataataasumit eqquutinneqarneq ajortut. Aammattaaq ataataasup mobiltelfonianit mattussaasimavoq.

Suliani angajoqqaatut oqartussaannermut tunngasuni, tamatigut meeqqamut pitsaanerpaasusaaq aallaaviusariaqarpoq. Suliat MIO-mut saaffiginnissutigineqartartut takutippaat, Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqtigiissutaanni artikel 12 naapertorlugu meeqqap tusarniarneqarnissaa annertunerusumik qitiutittariaqartoq. Taamatuttaaq angajoqqaanik avittunik tapersersuisoqartariaqarpoq, siunnersuinerut katsorsaanertullu ilusilikkanik. Angajoqqaat avinermik kingorna suleqatigiilluarpata, meeqqap meeqqatulli al-latut ingerlalluarnissaa periarfissarissaarnerusaaq.

Atuarfiit meeqqeriviillu pillugit apeqqutit: Saaffiginnissutit 49-t

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqtigiissutaanni artikel 20, 28 aamma 29: Meeqqap ineriartornissaminut ilinniagaqarnissaminullu pisinnaatitaaffeqarnera

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqtigiissutaanni artikel 12: Meeqqap tusarniarneqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarnera

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqtigiissutaanni artikel 19 aamma 2: Meeqqap persuttaanernut naalliutsitaanernullu aamma assigiinngisitaanermut illersugaanissaminut pisinnaatitaaffeqarnera

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqtigiissutaanni artikel 18: Meeqqat isumassugaanissaat siunertarlugu, oqartussaasut suliffeqarfinnik paaqinniffinnik, aaqqissuussinernik sullissinernillu inerisaasoqarnissaata qularnaanissaanut pisussaaffeqarnerat.

Atuarfintut tunngatillugu saaffiginnissutit ilaanni pineqarput nikassaasarnert, atuarfimmit anisitaasarnert aamma meeqqat innarlutillit imaluunniit immikkut ittunik pisariaqartitsisut.

Atuarfik tassaavoq meeqqap inunnit allanit isumagineqarfia. MIO-mut saaffiginnissutit ersersippaat, meeqqat atuarfiata pisariaqartikkaa atuarfiup siunertaasa, ilusaata aaqqissugaaneratalu anner-tunerusumik isiginiarnissaat. Meeqqat atuarfiata siunertaa Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaannut naapertuuttuovoq, tassami artikel 28-mi aamma 29-mi pineqarput meeqqap akeqanngitsumik pinngitsooranilu atuar-titaanissaminut pisinnaatitaaffeqarnera aamma Kalaallit Nunaata akisussaaffigaa, meeqqap ilinniagaqarlunilu ineriartornissaata qularnaarnissaa.

Anaanaq MIO-mut saaffiginnippoq, meeqqami ilaat atuarfimmi nikassarneqartarmat. Anaanap ilisimatitsissutigaa, ajornartorsiut pillugu atuarfik suleqatiginiarsimagaluarlugu, misigisamallunili tusaaniarneqarani. Meeraa maanna atuarumajunnaarpoq, unataasalerlunilu.

Nikassaasarneq meeqqat atuarfianni annertuumik atugaavoq, meeqqallu atuarfianni nikassaasoqartarneranik saaffiginnissuterpassuit takutippaa, nikassaasarneq pinngitsoortinniarlugu, pitsaaliorniarlugu malitseqartitsiniarlunilu meeqqat atuarfiata sunniuteqarlumut iliuuseqarnissaq annertusisamik pisariaqartikkaa. Ilutigisaanik pingaartuovoq eqqumaffigissallugu, nikassaasarneq anitsiartarfimmiinnaq pisannngimmat imaluunniit nikassaasarneq "taamaallaat" meeqqat akornanni pisartutut isigineqassannngimmat. Nikaassaaneq tassaavoq tarnikkut persuttaaneq, isiginiarneqartariaqarluni inersimasut akornanni nikassaasoqartarneranut annertoqisumut atatillugu. Taamaammata aamma nikassaalluni pisisilersortarneq innuttaasut inersimasut akornanni oqallisigineqarlunilu pisisuseqarfigineqartariaqarpoq – meeqqat inuusuttullu akuutillugit.

MIO-mut saaffiginnissutini allani pineqarput atuarfimmit angerlartitaasarnert anisitaasarnerrillu. Meeqqat atuarfissartik siunertarlugu avatangiisiminnit sungiusimasaminnit nuuttariaqartarnerat (naak siunertaq ajunngikkaluatoq) Meeqqat pillugit Isumaqtigiissummi toqqaannartumik ilaatinneqanngilaq, kisiannili toqqaannanngikkaluartumik Meeqqat pillugit Isumaqtigiissummut nunallu tamalaat akornanni isumaqtigiissutitut allanut, Kalaallit Nunaata pisisaaffigisaanut ilaallutik. Atuartut angerlarsimaffii tamatumunnga atatillugu ulloq unnuarlugu paaqinniffintut sanilliunneqarsinnaapput. Meeqqat pillugit Isumaqtigiissummi artikel 20-mi pineqarput, meeqqap ilaqutariittut avatangiiserisaminik qimatsigallarnerni ataavartumilluunniit qimatsinerani, meeqqap allatut isumassorneqarnissaata qularnaarneqarnissaa, pingaartuuvorlu eqqumaffigissallugu meeqqat immikkut illersugaanissaminik ikiorneqarnissaminillu pisinnaatitaaffeqarmata.

Nukappiaraq angajullerni atuartoq, atuartut angerlarsimaffiannit anisitaalluni nunaqarfimminut angerlartitaasimavoq, tillissimasutut pasisaanini tunngavigalugu. Nukappiaraq maanna aanaa/aataakkumini najugaqarpoq. Nukappiaraq pakatsisimaqaaq, tusaajumaneqannginnami. Misissuisoqarsimannngilaq, nukappiaraq akuutinneqarsimannngilaq iliuusissatullu pilersaarusiunneqarsimanani.

Paniat 8-nik ukiulik atuarfimmi annertuumik nikassagaasarpoq. Tamanna novemberimi aallartippoq, nutaamik ilinniartitsisortaa-mata – "akuersaaginnartumik". Assersuutigalugu meeraq inimit atuarfusumit aneqataaginnaraangat oqartarpoq: "Illit anisaqatta-ginnarputit, taava illit anisaqattaarniarit". Meeraq uumisaarigaa-ngat oqartarpoq: "Illit uumisaarivutit uumisaariniarit". Angajoqqaat ajornartorsiut pillugu atuarfiup ataatsimeeqatiginissaa kissaatigisi-mavaat, kisianni susoqanngilluinnarpoq, ajornartorsiullu annertu-sigaluttuinnarluni. Taamaammat angajoqqaat aalajangiussimavaat, panitsik sapaatip-akunnera ataaseq atuassanngikkallartoq.

Anisitaanerit pillugit saaffiginnissutini, periutsit meeqqallu pisin-naatitaaffii nalornerpasinneqartarput.

Aammattaq meeqqap tusarniaavigineqarnissaminik pisinnaati-taaffeqarnera maluginiassallugu pingaartuuvoq (Naalagaaffiit Pe-qatigiit Isumaqatigiissutaanni artikel 12). MIO-p meeqqat atuartut angerlarsimaffiiniittut atugarisaat siusinnerusukkut qulaajaavigi-nikuuai, inassutigalugulu oqartussaasut pineqartoq aallunneru-sariaqaraat. MIO-p ilaatigut ersersinnikuuaa, atuartut anger-larsimaffiini sulisut piginnaanngorsarneqarnissaminik kis-saateqarnerat, atuartut pisariaqartitaasigut pitsaanerusumik tapersersorsinnaalernissaat siunertaralugu.

Meeqqat innarluutillit imaluunniit immikkut itturnik pisaria-qartitsisut aammattaq MIO-mut saaffiginnissutini pineqar-tarput. Matumani nalinginnaaneruvoq angajoqqaat innar-luutilimmik meerallit saaffiginnittarnerat. Saaffiginnissutini eqqaaneqakulanerupput, meeqqat pisariaqartitaminnik pisin-naatitaaffitillu naapertorlugit ikiorneqarneq ajornerat sullinne-qarneqarnerluunniit ajornerat.

MIO-p sulineranit misilittakkat takutippaat, kommunit meeqqat innarluutillit, immikkut pisariaqartitsisut aamma meeqqat ilikkar-niarnermikkut annertuumik ajornartorsiuteqartut, meeqqat allat assigalugit ineriartornissaannut pisariaqartumik ikiorsemisasa qularnaarnissaat nalinginnaasumik ajornartorsiutigisaraat. Suli pisariaqartinneqarpoq meeqqat innarluutillit annertusisamik eqqu-maffigineqarnissaat aamma angajoqqaat meeqqanillu sullissisut pisariaqartitaminnik iltersorneqarnissaat.

Meeqquvinnut tunngatillugu MIO saaffigineqartarpoq, sulisut meeqqanut sakkortuuliornerat pillugu:

***Angajoqqaq marlunnik
meeqquvimmittuutilik MIO-mut
saaffiginnippoq, meeqquvimmil sulisut
tatiginnginnamigit. Oqaluttuarpoq,
meeqquvimmil sulisut ilaata
oqaluttuusimagaani, angajullequtimi nukkani
takulerlugu meeqqat allat marluk ilagalugit
ilassinniarlugu ornissimagaa.
Utermata meeqquvimmil sulisut ilaata
meeraq taliatigut tigupiloorsimavaa
suaartarfigalugulu: "Sunniivit,
pissusipalaaq pissusipalaat."***

***Meeraq
innarluutilik ilinniartitsisumut
tapersersortaasumit
persuttarneqarsimavoq. Maanna meeraq
atuarumajunnaarpoq, ilinniartitsisuni
toqqissisimanartinnginnamiuk. Atuarfik
tusaajumangilaq, meeqqallu klassimut allamut
nuutinissaa periarfissaqarani. Maanna meeraq
angerlarsimaffimmini atuartinneqartarpoq.
Ilaqutariit ilisimatinneqarnikuupput,
peqqinnissaqarfiup meeqqap Danmarkimut
misissortikkiartornissaa
akissaqartinngikkaat.***

*Anaanap kisermaap marlunnik
meerallip nunaqarfiminni pissutsit
toqqissisimanartinngilai. Meeqqat
atuareerneranni sunngiffimmi neqeroorutit
amigaataapput, imigassamik atorneerluisoqarpoq
aamma kinguaassiuutitigut meeqqanik
atornerluinerit paqumigisaapput. Meeqquerivimmi
meeqqat nerisassaat killilersugaapput, taamaammallu
meeraa meeqquerivimmi kaattarluni, kaallunilu
angerlartarluni. Aamma anaanap sulisut meeqqanut
sakkortusaartarnerat qunusaarisarnerallu
nalunaarutigaa. Tamatuma kinguneraa pania
ilimasupiluttutut inuillu allat kiinamikkut
pissusilersornerat
maluginiaqqissaalernikuullugit.*

Saaffiginnissutit taakku ersersippaat, meeqqanut suli atualinngit-sunut ulluunerani neqeroorutit annertusisamik nakkutigineqar-nissaat pisariaqartoq. Aammattaaq VIVE-p nalunaarusiaani MIO-mit siusinnerusukkut saqqummersinneqartumi tikkuarneqar-nikuuvoq, perorsaaniikkut suleriaatsit aqunneqarnerisa pa-tajaallisarneqarmissaat pisariaqartinneqartoq.

Kinguaassiuutitigut atorneerlui-neq aamma persuttaaneq: Saaffiginnissutit 49-t

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaanni arti-kel 19 aamma 34: Meeqqap persuttagaanissamut ki-ngaassiuutitigullu atorneerlugaanissamut illersorne-qarnissaminik pisinnaatitaaffeqarnera

MIO 2020-mi kinguaassiuutitigut innarliineq persuttaanerlu pillu-git 49-nik saaffigineqarpoq. Kinguaassiuutitigut atorneerluineq pil-lugu saaffiginnissutit ilaat tassaapput inersimasut innarliisoqarne-ranik pasitsaassinertik pillugu saaffiginnittut, qanorlu iliornissartik pillugu ilitsersorneqarnissaminnik kissaateqartut. Saaffiginnissutini allani meeraq nammineq saaffiginnittuusarpoq.

*Niviarsiaqqamut angajuusoq
MIO-mut saaffiginnippoq, nukkani
kinguaassiuutitigut innarligaasoq pillugu
oqaluttuarluni. Angajuusoq oqaluttuarpoq,
pisimasumik nalunaarutiginninnermik kingorna, suliaq
arriitsuarsuarmik ingerlasimasoq:
"16-inik ukioqaleqqammisoq [nukaa, aaq.]
nalunaarutiginnippugut, kisianni suliaq tupinnaannartumik
arriitsumik suliarineqarpoq! Kommunimi
oqaloqatiginninnissarput ullorpassuarni
qaammaterpassuarnilu utaqqivarput. Kiisa novemberi
aallartippoq, suli tusagaqarata! Novemberi qiteqquttoq
kommunimiit sianerput, sapaatip-akunnerata tulliani
oqaloqatiginnikkiartorlutik takkutissallutik,
taamaakkaluartoq kiisa tallimanngornerulerpoq suli
attavigineqarata. Sapaatip-akunnerata naanera
taanna artornaqaaq.
Annaavarput – imminut toquppoq."*

*Anaanaq saaffiginnippoq
oqaluttuarlunilu ernini aataminit
kinguaassiuutitigut atornerlugaasimasooq.
Meeqqap anaanani oqaluttuussimavaa, aatami
“nulumigut attuasaraani” aanaa sinilersorlu.
Nalunaarutigineqarnerata kingorna
sapaatip-akunnerata ingerlanerani politiit
takkuttussaagaluarput, aatsaalli qaammat
qaangiutereersorlu takkullutik. Meeqqat arnaa angutaalu
ullumikkut illoqarfinni assigiinngitsuni najugaqarput,
tarmarmilli angajoqqaatut oqartussaassuseqarlutik.
Nukappiaraq ataatamini najugaqarusunneruvoq,
kisiannili arnaa ernumavoq, nukappiaraq
sapaatip-akunneranut ataasiarluni ataatami
angajoqqaavini tukkusarmat. Meeraq
anaanaminut tikeraarangat, arnaata
malugisarpaa assut
kamaqartoq*

*Anaanaq pingasunik suli atualinngitsunik meeraqarpoq, angutaat
tarnikkut timikkullu persuttaasarpooq. Anaanaq isumaginnittoqar-
fimmur saaffiginnissimavoq, taakkuli oqarfigaat suliamik suliarin-
nittussaqaanngitsooq. Arnaq inummik attaveqaateqarpoq, taassu-
malu oqarfigisimavaa, meeqqaminik arsaagaasasooq, aappani
najugaqatigiinnaruniuk. Arnap ilisimatitsissutigaa, angut uuka-
paatitsisartuusooq illuminnullu matuersaateqarami piumasani ma-
lillugu isertarlunilu anisartoq*

Meeqqap ingerlanerliorneranik pasitsaassisoqartillugu, innuttaasut oqartussaasullu qaqugukkut qanorlu qisuariarnissaat pillugu inatsisit ersarilluinnarput. Taamatuttaaq inatsisit ersarippur, qaqugukkut kommunip isumaginninnikkut misissuinermik aallartitsinissaanut tunngatillugu.⁵ Meeqqap kinguaassiuutitigut innarligaannginnissaminut persuttagaannginnissaminullu pisinnaatitaaffeqarnera tamatigoruinnaq pinngitsoorani illersorneqartussaavoq. Oqartussaasut ulorianartoqarneq malugisaqarnerminni iliuuseqartussaapput. Meeqqat innarligaasut aamma/imaluunniit persuttagaasut, tamanna paasineqarniariartoq ikiorneqartussaapput, meeqqallu ikiorneqarnissaa kommunip akisussaaffigaa. Aammattaaq MIO-p siusinnerusukkut sulisut ernummataat ingerlateqqinnikuuai, tassalu ernumartimassuk kisitsisit ilisimanngisat/annikinaariluni nalunaaruteqartarnerit amerlavallaartut aamma innuttaasut inersimasut akornanni paqumisuttumik pissusilersorneq akullin-nissamullu ernumaneq annertuallaartut. Paqumisulluni pissusilersorneq avaqqutaariniartumillu pissusilersorneq inersimasunit attanneqarput, meeqqallu isumannaatsuunissaa qularnaarneqas-sappat aamma inersimasunit namminernit unitsinneqartariaqar-lutik.

**Meeqqat angerlarsimafiup
avataanut inissitat:
Meeqqat angerlarsimaffii/Ulloq
unnuarlu paaqqinnittarfiit
Saaffiginnissutit 17-it
Ilaqutariinni paarsisartuni
inissiinerit:
Saaffiginnissutit 27-it**

*Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqtigiissutaanni artikel 20
aamma 25: Meeqqat angerlarsimaffimmik avataanut inissi-
tat ikiorneqarnissaminik immikkut pisinnaatitaaffeqarnerat
aamma paaqqinniffinnik oqartussaasut nakkutilliinerat*

Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffimmik avataanut inissitat amerlassusaat qaffasippoq. Kisitsisit kingullit 2014-imeersuup-put takutippaallu meeqqat ilaqutariinnut paarsisartunut inissi-tat 398-iusut, aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut inissitat 244-uusut.⁶ Meeqqat angerlarsimaffimmik avataanut inissinne-qarsimasut, tapersersorneqarnissartik imaluunniit tarnikkut inoo-qatigiissutsikkullu ikiorneqarnissartik pisariaqartikkajuttarfaat.

⁵ http://inatsisit.gl/Lov?rid=%7bc0568A94-99F2-442B-A3EB-554FDBF9F77F%7d&sc_lang=kl-GL

⁶ Bonnie Jensenip 2021-mi Ph.d.-nngornutaa: Barndomshjem eller børnehjem? Et kvalitativt studie af 38 børns oplevelser af at blive og være anbragt på døgninstitution i Grønland. (Meeqqat 38-t paaqqinniffinnut inissinneqarnerminnit misigisaat).

Ilaqutariit meerartallit MIO-mut saaffiginnipput, isumaginninnermut oqartussaasunit qinnuigineqarsimagamik, arnap soraluaa nukappiaraq 15-inik ukiulik ernersiartaareqqullugu, meeqqat angerlarsimaffiata inissinneqarfigisaata”aqussinnaanngimmagu”. Meeqqat angerlarsimaffianni nukappiaqqap atuarnini nakkutiginnigilaa, inatsisinillu unioqquitseqqajaalluni. Arnap oqaluttuaraa, ilaqutariit nukappiaraq paarileramikku ingerlallualersimasooq, kingornatigullu ilaqutariit paarsisartutut akuerineqarnissaminnik qinnuteqarput. Kisianni ilaqutariit paarsisussatut naapertuutinngitsutut nalilerneqarput, ittuat ukiut tallimat matuma siorna pinerluuteqarsimammat. Maanna ilaqutariit MIO-mut siunnersoqqupput.

Atsa saaffiginnippoq, soralussani niviarsiaaraq tallimanik ukioqarluni angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqanikoq, 15-inilli ukioqarluni angerlartitaanikoq ernummatigigamiuk. Atsaata oqaluttuarivaa, niviarsiaqqap anaanaavia niviarsiaqqap sunngiffimmimi suliffianut sianertartoq, qatanngutaanillu nukarlernik paarsiartoqqullugu, nammineq imeriarniassagami. Niviarsiaqqap angutaa aalisartuuvoq, taamaammallu angerlarsimakulanani. Atsaata kommuni nalunaarfigisimavaa, kisianni suli akissutisinani. Oqatigineqarpoq niviarsiaaraq qanittukkut imminoriaraluarsimasooq. Angutaa ilaqutariit oqaluttuussinnaasimannigilaat, siusinnerusukkut qanigisamini imminortoqarneranik misigisaqarnikuunera pissutigalugu, qisuarinissaa ernumagingamikku

Meeqqat angerlarsimaffimmik avataanut inissinneqarnikut pillugit MIO-mut saaffiginnissutit takutippaat, meeqqat inissineqarsimamermik nalaani kingornagullu qaqtiguinnaq misigisarsimasatik pillugit ikiorserneqarlutillu katsorsarneqartartut. Saaffiginnissutit aammattaaq takutippaat, meeqqanik angerlarsimaffimmik avataanut inissitanik atugarisaannillu nakkutillineq patajaallisarneqartariaqartoq, aamma ilaqutariit paarsisartut annertunerusumik ilitserorneqartarnissaminnik pisariaqartitsisut. Ataatsimut isigalugu paaqqinniffinnut inissiisarnerit meeqanillu angerlartitsisarnerit inatsisinut tunngasortaataq misissoqqittariaqarput, tamatumunnga ilanngullugu meeqqanut tunngatillugu iliussissatut piler-saarusiortoqarsimanerata qularnaarneqartarnissaa.

Nalunaarutiginninnerit: Saaffiginnissutit 25-it

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaanni artikel 3, 26 aamma 39: Meeqqamut pitsaanerpaasus-saq aamma meeqqap ikiorneqarnissaminnik inooqati-giissutsikkullu isumannaatsuunissaminnik pisinnaatitaaf-feqarnera

Meeraq innarligaasimasooq pasitsaanneqarpat paasineqarpalluunniit, tamanna kommunimut nalunaarutigineqassaaq. Tamannalu inersimasunut tamanut atuuppoq. Sulisut meeqqanik inuusuttunillu sullissisuusut (atuarfinni, meeqqerivinni, peqqinnissaqarfimmi) sakkortusisamik nalunaaruteqartussaataapput. Taamaakkaluar-toq MIO innuttaasunit saaffigineqartarpoq, nalunaarutiginninneri-galuit politiit sulisunillu qisuarfigineqarsimanngitsut pillugit.

Ataataq MIO-mut saaffiginnippoq, panini anaanamini imigassamik ajornartorsiuteqartumi najugaqartoq ernumagigamiuk. Kommuni-mut nalunaarutiginnissimagaluartoq susoqannigilaq.

Anaanaq MIO-mut attaveqarpoq oqaluttuarelugulu, angutit ilisarimasasaasa meeqqani nukangasut marluk attuualaarsimagaat. Politiit attavigisimavai, taakkulu neriorsuipput sapaatip-akunnerata ataatsip ingerlanerani attaveqarfigineqarumaartoq, kisianni taama pisoqannigilaq. Anaanap aammattaaq Ilaqutariinnik Sullissivik attavigisimavaa, taakkulu ikiuussinnaanatik oqarsimapput. Suliamik suliaqartoq ilisimatitsivoq, isumaginninnermi oqartussaasut politiit qisuartinnagit soriarsinnaanngitsut

Pingaarlunnartuuvuq nalunaarutiginnittarnerit politikikkut aqut-sinikkullu eqqumaffiqeqarnissaat, tassuunakkut ingerlatsivini nalunaarutiginnittarnernut atatillugu kulturi pitsaasoq pilersineqaqqullugu. Kommuniti oqartussaasut pisussaaffigaat, suliat puigorneqaratik iliuuseqarfigineqartarnissaat qularnaarniarlugu aqqissuussinissaq aqutsinissarlugu. Taamaammat sulisut meeqqat ingerlalluarnert pillugu ernummateqarnermikkut nalunaaruteqarnerisa erseqqissunik malittarisassaliunnissaat qanorlu periuseqarfigineqartarnissaat oqartussaasut isumagisariaqarpaat, qularnaartariaqarlugulu nalunaarutiginninnerit malitseqartinneqartarnissaat.

Kommunit nakkutilliineq: Saaffiginnissutit 24-it

Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaanni artikel 3, 26 aamma 39: Meeqqamut pitsaanerpaasussa, aamma meeqqap ikiorneqarnissaminik inooqatigiissutsikkullu isuman-naatsuunissaminik pisinnaatitaaffeqarnera

Ukiut ingerlanerini MIO assigiinngitsorpasuartigut ilisimasaqaler-nikuuvuq, sumiiffinni arlalinni kommunit nakkutilliinerisa amigarlutillu naammanginnerannik takutitsisuusunik. Meeqqat taper-sersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu kom-muni nakkutilliisussaataivoq, tamatumalu siunertaraa "kommu-nemi meeqqamik ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisumik sa-pinngisamik siusissukku kommunalbestyrelsen ilisimaarinnilernis-saa."⁷ Ukiut ingerlanerini kommunit nakkutilliinerminnik patajaalli-saanissaasa pisariaqassusiat MIO-p uparuartarnikuua.

Meeqqanut angajullinerumaanut tunngatillugu MIO ukiut inger-lanerini saaffiqeqartarpoq, meeqqat qallikkut ajornartorsiteqan-ngitsutut isikkoqartut pillugit; tamatumani pineqarput meeqqat isumaginnittoqarfimmi sulianut "naligininnaasunut" ilaangitsut, ingerlanerliorerisa ersinnginnera pissutigalugu. Taakku asser-suutigalugu tassaasinnaapput meeqqat, nakkarsagaasarnerninut imaluunniit angajoqqaamik atonerluinerisa isertuunissaan-nut nukimminnik atuisut. Aamma tassaasinnaapput meeqqat er-sinngitsunik innarluutillit. Kommunit nakkutilliinerisa amigarlunilu naammangippat, tupinnangitsumik meeqqat taakku arajutsine-qarsinnaapput, pisariaqartitaminnillu ikiorserneqanngitsoorlutik. Taamaammat pisariaqarpoq politikikkut ingerlatsinikkullu aqut-sisut, nakkutilleeriaatsimik pitsaasumik aqqissuulluakkamillu qu-larnaarinissaat.

***Arnaq saaffiginnippoq
oqaluttuarlunilu, soralussani
niviarsiaq marlunnik ukiulik
meeqqueriviup pisortaanit
aalatipiloorneqarsimasoq.
Pisortap stresserminnik tamanna
peqquteqarnerarpaa. Maanna meeraq
kamalluni qisuariartalersimavoq.
Meeqqap arnaa kommunimut
saaffiginnissimavoq, kisiannili
susooqanngilaq***

⁷ Meeqqat taper-sersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi kap. 3, § 8.

SAAFFIGINNISSUTIT NAALAGAAFIIT PEQATIGIIT MEEQQAT PILLUGIT ISUMAQATIGIISSUTAANNI ARTIKELIMUT SORLERMUT TUNNGASUUPPAT?

Innuttaasut MIO-mut saaffignittarneri nalinginnaasumik immikkuullarissumik pissuteqartarput, assersuutigalugu innuttaasup suliamik suliaqarnerup arriinnerujussuanik misigisaqarsimanera imaluunniit saaffignittaraluarluni akissutisisimanginnera. Taa-maattoq tunngaviatigut patsisaasut, Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanni pissusissamisuuginnartut taaneqarsinnaasup –

matummani tassaasup meeqqap ikiorserneqarnissaminik inooqatigiissutsikkullu isumannaatsuunissaminik pisinnaaitaaffeqarnerata – saniatugut aamma artikelinut arlaqartunut attuumassuteqarsinnaapput. Allatut oqaatigalugu pisinnaaitaaffinnut tunngasut allat oqaloqatigiinnerup ingerlanerani saqqummersinnaapput.

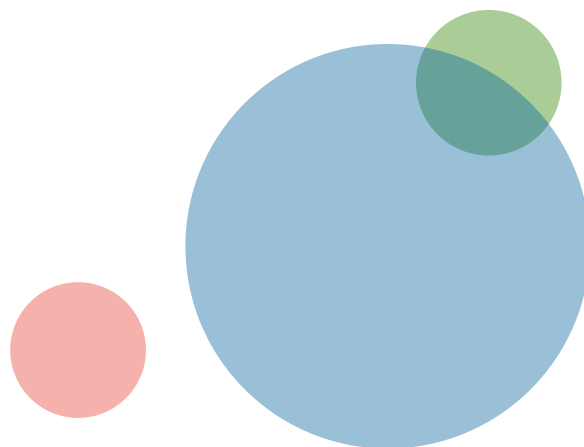
Nunaqarfimmi aallartoorfigitinneq.

Niviarsiaq tallimanik ukiulik nunaqarfimmini talimigut aallartoorfigitippoq. Niviarsiaq peqqissaaviliaanneqarpoq, tassanilu arnaata panini ilisimanani aaginnaalluni nalasoq takuaa. Anaanaq oqaluttuarpoq aallaqqaammut isumaqarsimalluni, panimmi talia tamarmi nungulluni aallaaneqarsimasoq. Paasinarsivoq nukiisa amerlanersaat kittoraasimasut, talialu pingasunngorluni napsimalluni. Niviarsiaq helikopterimik illoqarfimmut anginer mukaaqqarpoq, tassangaanniillu timmisartumik napparsimasunik angallassissumik Nuumukaaqqarpoq. Angajoqqaat oqarfigineqarput aappaannaa Nuummuk ilaasinnaasooq, anaanaq panimminik qaniuisuuvoq, angutaa angerlarsimaannartoq. Nuummiit niviarsiaq Danmarkimut timmisartuunneqarpoq, tassanilu pilatsilluni. Katillugit 13-eriarluni pilanneqarpoq. Anaanaq oqaluttuarpoq niviarsiaqqap suliaritinnermi nalaani ataatan assut maqaasigaa. Piareersimaffingaluarpaat namminneq akilerlugu angutaata Danmarkiliarnissaa.

Kingusinnerusukkut ilaqutariit nakorsamit ilisimatinneqarput, niviarsiaqqap talia ukiut marluk-pingasut ingerlaneranni illuatulli atorsinnaatigeqqillissasoq.

Ilaqutariit angerlarlutik ulluinnarisartik ingerlateqqammiinnaraallu niviarsiaq talimigut aseruuttoorpoq. Napparsimasumik paarsinnermi nalaani anaanaq sulisinnaasimangilaq. Ilaqutariit taarsiivigineqarnissaminnik qinnuteqaateqarput, itigartitaanerminnilli allagarsillutik. Ilaqutariit qanoq iliornissartik naluuat.

Niviarsiaannaangitsoq ilaqutariilli tamarmik ajunaarnerup kinguneranik eqqugaapput, pisimasullu takutippaat niviarsiaq ilaqutaaluunniit misigisartik kingunerlutsitsisoq pillugu sulisunit oqaloqatigineqarlutik ikiorserneqarsimangitsut.

Ataani takutinneqarput Naalagaaffiit Peqatigiit isumatigiissutaanni artikelit MIO-mut saaffiginnissutinut atatillugu nalunaarsorneqarnikuusut.

ARTIKEL 2

1. Naalagaaffiit peqataasut pisinnaatitaaffiit isumaqatigiissummi matumani aalajangersarneqartut ataqqillugulillu qularnaassavaat, inatsisitigut oqartussaaffiup iluanni meeqqanut tamanut, arlaannaatigulluunniit assigiinngisitsinatik aamma meeqqap angajoqqaavisa imaluunniit akisussaasutut oqartussaasuisa inuiaassutsimikkut, ammip qalipaataatigut, suaassutsikkut, oqaatsitigut, upperisakkut, innuttaassuseqarnikkut, inuiattut aamma inooqatigiissutsikkut, pigisaqassutsikkut, innarluuteqarnikkut, inunngornikkut imaluunniit allatigut qanoq ittueneri apeqqutaatinnagit.
2. Naalagaaffiit peqataasut iliuusissatut maleruagassanik naapertuuttunik tamanik aalajangersaassapput, meeqqap immikkortitaanernut sunulluunniit illersugaanissaa imaluunniit meeqqap angajoqqaavisa, akisussaasutut oqartussaasuisa ilaquataasaluunniit atorfiit, sullivii, isummaminnik ersersitsineri upperisaaluunniit pissutugalugit meeqqap pillagaanissamat illersugaanissaa qularnaarumallugu.

ARTIKEL 3

1. Meeqqat pillugit sulisuteqarnerni tamani, taakku inunnik isumaginninnerup, eqqartuussiveqarnerup, pisortatut ingerlatsinerup imaluunniit inatsisiliornerup iluani pisortanit namminersortunilluunniit ingerlassaeneri apeqqutaatinnagit, meeqqamat pitsaanerususaaq salliuinneqartassaaq.
2. Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat, pisinnaatitaaffiit pissaaffiillu meeqqap angajoqqaavinut, akisussaasutut oqartussaasuvinut imaluunniit inunnu allanut inatsisinik tunngaveqarlutik meeqqamik akisussaaffiginnittunut atuuttut mianeralugit, meeqqap illersorneqarnissaa, tamannalu siunertaralugu inatsisitigut ingerlatsinikkullu iliuusissatut maleruagassat tamaasa aalajangersassallugit.
3. Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat suliffeqarfiit, sullisinerit sullissiviillu meeqqanik isumaginninnissamat illersuinisamulluunniit akisussaasut najoqqutassianut, pisortanit aalajangiinnaatitaasunit aalajangersaneqartunut, naapertuuttuunissaat, pingaartumik isumannaatsuunissap, peqqinnissap, sulisorisat amerlassusissaasa piukkunnaateqarnerisalu, kiisalu suliarnik paasisimasalinnit nakkutigineqarnissaasa tungaasigut.

ARTIKEL 5

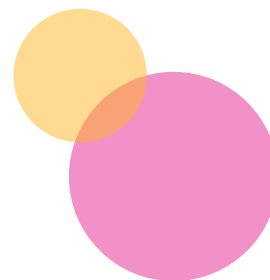
Naalagaaffiit peqataasut ataqqissavaat, angajoqqaat akisussaaffiit aamma pisinnaatitaaffiit pissaaffiillu imaluunniit taama atuuttoqartillugu ilaqutariit annertusisat imaluunniit inuiaqatigiit assingusumik akisussaaffiit, pisinnaatitaaffiit pissaaffiillu, sumiiffigisami ileqquusut naapertorlugit, aamma akisussaasutut oqartussaasut imaluunniit inuit allat inatsisitigut meeqqamat akisussaasut, meeqqap pisinnaasaasa ingerlaavartumik ineriartortinnissaannut naapertuuttumik, isumaqatigiissummi matumani pisinnaatitaaffiit akuerisaasut piviusunngortinniarneranni, meeqqamik ilitsersuullutillu naapertuuttumik tapersersuinerat.

ARTIKEL 6

1. Naalagaaffiit peqataasut akuerissavaat meeraq kinaluunniit inuunermit pissusissamisoortumik pisinnaatitaaffeqarmat.
2. Naalagaaffiit peqataasut meeqqap inuinnarnissaa ineriartortinnissaalu sapinngisamik annertunerpaamik qularnaassavaat.

ARTIKEL 8

1. Naalagaaffiit peqataasut pissaaffigivaat, meeqqap kinaassutsimi attatiinnarnissaanut pisinnaatitaaffeqarnerata ataqqinnissaa, tamatumunnga ilanngullugit, inatsisini akuerineqartutut aamma inatsisit unioqqutillugit akulerussuuffigineqanngitsumik, naalagaaffimmi innuttaassuseqarnera, atia aamma ilaqutarisanut attuumassuteqarnera.
2. Meeraq inatsisit unioqqutillugit kinaassutsimi ilaanik imaluunniit tamarmiusumik pisaaffigineqarpat, naalagaaffiit peqataasut naapertuuttumik ikiuullutillu illersuiniassapput, meeqqap kinaassusiata sapinngisamik pisaanerpaamik pilerseqqinneqarnissaa siunertaralugu.

ARTIKEL 9

1. Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat, meeqqap angajoqqaaminiit, taakkua piumasarinngisaannik, avissaartitaannginnissaa, taamatumani pineqaratik pisortat aalajangiisnaatitaasut, aalajangiinerilu eqqartuussivinnit nalilerneqarsinnaatitaasut, inatsisit periaatsillu atuuttut naapertorlugit aalajangiippata, taamatut avissaartitsinissaq meeqqamut pitsaanagerussat naapertorlugit pisariaqartoq. Taamatut aalajangiineq pisariaqarsinnaavoq pisuni immikkut ittuni, assersuutigalugu angajoqqaat meeqqamik atornerluisimatillugit imaluunniit sumiginnaasimatillugit, imaluunniit angajoqqaat avissaaqqallutik inuuppata, meeqqallu najugaqarfissaa aalajangiiffiqartussanngorsimappat.
2. Immikkoortoq 1 naapertorlugu suliassat suulluunniit sularinerini illuatungeriit soqtiginnittut tamarmik, suliap sularineranut peqataanissamat isummaminnillu saqqummiinissamat periarfissinneqassapput.
3. Naalagaaffiit peqataasut ataqqissavaat, meeqqap angajoqqaami arlaannit imaluunniit angajoqqaaminiit tamanit avissaartitaasimasup, akuttoqatigiimmik nammineerluni attaviginnissinnaajuarnissamat aamma angajoqqaaminiit tamanik toqqaannartumik attaviginnittarnissamat pisinnaatitaaffeqarnera, taamaaliorinissaq meeqqamut pitsaanagerussamat akerliunngippat. 4. Taamatut avissaartitaasimaneq naalagaaffiup peqataasup iliuuserisaasa nassatarippassuk, soorlu angajoqqaat aappaata tamarmilluunniit tigusarineqarallernerat, parnaarunneqarnerat, nunamiit anisitaanerat, aallartitaanerat imaluunniit toqunerat (tamatumani ilanngullugu sumilluunniit pissuteqartumik toqukkut qimagunneq, inuup pineqartup naalagaaffimmit isumagineqarnerata nalaani pisoq) imaluunniit meeqqap nammineq toqunera, naalagaaffiup peqataasup qinnuteqartoqareerneratigit angajoqqaat, meeraq imaluunniit pisariaqassappat ilaqu-taasup allap, ilaqu-taasup najuutinngitsup imaluunniit ilaqu-taasut najuutinngitsut sumiinnera imaluunniit sumiinnerat pillugu pingaarutilinnik paasissutississavai, paasissutissiinissaq meeqqap atugarissaarneranik ajoqusiissanngippat. Naalagaaffiit peqataasut aammattaq qularnaassavaat taamatut piumasaqaammik saqqummiussinerup imminermini, inummut pineqartumut inunnulluunniit pineqartunut ajoqusiinermik nassa-taqannginnissaa.

ARTIKEL 12

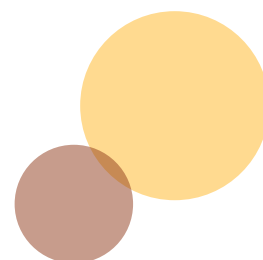
1. Naalagaaffiit peqataasut qularnaassavaat meeqqap, nammineerluni isummaminiit saqqummiussisinnalereersup, isummaminiit taamaattunik pissutsini meeqqamut namminermit tungassutilinni tamani akornuserneqarani oqariartuuteqarsinnaanermut pisinnaatitaaffeqarnissaa; meeqqap isummerneru, ukiunut inerisimassusianullu naapertuuttumik pingaartinneqassapput.
2. Tamanna siunertaralugu meeraq annermik periarfissinniarnegassaaq, suliap meeqqamut tunngasut eqqartuussisarnermi oqartussaasunit imaluunniit ingerlatsinikkut oqartussaasunit sularineqarnerini, nammineerluni imaluunniit sinniisorisaq imaluunniit sullissisoq naapertuuttoq aqquutigalugu, naalagaaffimmi eqqartuussivinni periaaserineqartussat aalajangersakkat naapertorlugit oqaaseqarnissaminut.

ARTIKEL 14

1. Naalagaaffiit peqataasut ataqqissavaat meeqqap naqsimaneqarani eqqarsaatersornissamat, tarnimi nalunngissusiagut up-perisaqarnikkullu kiffaanngissuseqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnera.
2. Naalagaaffiit peqataasut ataqqissavaat angajoqqaat, pisariaqarfiatigullu akisussaasutut oqartussaasut, meeqqap pisinnaasamigut inerikkiartuaarnera naapertorlugu, meeqqap pisinnaatitaaffimminik atuisinnaalernissaa siunertaralugu meeraq najoqqutassiassaqartillugu pisinnaatitaaffeqartillugulu pisussaaffeqarmat.
3. Upperisap imaluunniit qularani isummersimanagerup naqsimaneqarani aallutarinissanut pisinnaatitaaffeqarneq taamaallaat killiiffiqineqarsinnaavoq, inatsisitigit peqqussinikkut aamma tamanna tamanut ammasumik isumannaatsuunissanut, toqqissimanissaanut, peqqissutsip, pissuserissaarnerup imaluunniit inuit tunngaviusumik pisinnaatitaaffisa kiffaanngissuseqartitaanerisalu illersorneqarnissaannut pisariaqarpat.

ARTIKEL 18

1. Naalagaaffiit peqataasut anguniassavaat meeqqap perorsarneraneranut ineriartorneranullu angajoqqaat marluullutik akisussaqaatigiinnerat pillugu isummat tunngaviusut akuersaarneqarnissaat. Angajoqqaat, imaluunniit pisariaqarfiatigit akisussaasutut oqartussaasut, meeqqap perorsarneranunin ineriartortinnissaanullu akisussaanerpaapput. Taakkunannga meeqqamut pitsaanagerussaq salliutinneqassaaq.
2. Pisinnaatitaaffiit isumaqatigiissummi matumani imaritinneqartut qularnaarneqarlutillu siuarsarneqarnissaat siunertaralugu, naalagaaffiit peqataasut angajoqqaat angajoqqaatullu oqartussaasut, meeqqanik perorsaasuusutut pisussaaffimminik ingerlatsineranni naapertuuttumik ikiorsissavaat aamma meeqqanik isumaassuinissaq siunertaralugu paaqqinniffiit, aqqissuusinerit sullissinerillu inerisarnissaat qularnaassallugu.
3. Naalagaaffiit peqataasut iliuusissatut maleruagassanik nalequttunik tamanik aalajangiissapput, tamatumuuna qularnaar-niarlugu meeqqat suliffilinnik angajoqqaallit isumassuinikkut iliutsinik, pisinnaatitaaffigisaminnik atorluaasinnaanissaat.

ARTIKEL 19

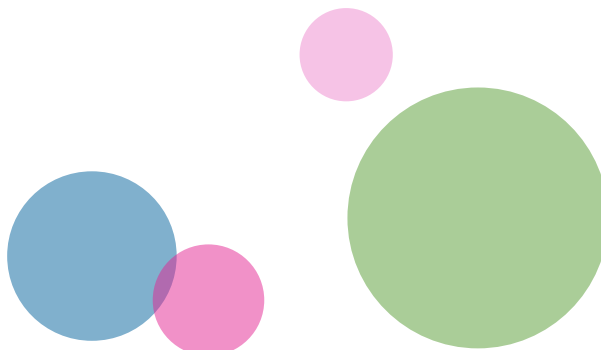
1. Naalagaaffiit peqataasut inatsisitigut, ingerlatsinikkut, inooqatigiissutsikkut ilinniartitsinikkullu iliuusissatut maleruagassanik naleqquttunik tamanik aalajangiissapput, meeqqap angajoqaaminik imaluunniit akisussaasutut oqartussaasuminik imaluunniit inunnik allanik paarineqarnermini timikkut imaluunniit tarnikkut persuttaanernut, ajoqusiinernut imaluunniit atonerluinernut sunulluunniit imaluunniit sumiginnaalluni iliuuseqarfigineqarnermut, naalliutsitaanernut atonerluinernullu, tamatumunnga ilanngullugit kinguaassiutitigut atonerluinernut illersorneqarnissaa siunertaralugu.
2. Illersuiniutinut taamaattunut, naleqquttumik annertussusulimik ilaatinneqartariaqarput tunaartarisassat sunniuteqarlutussat, isumaginninnikkut aqqiussuussinerit, meeqqamut aamma meeqqamik paarinnittunut pisariaqartumik tapersersuutaasinnaasut ilusilersornissaannut aamma qulaani eqqaaneqartut meeqqanik naalliutsinerit allatut pinaveersaarnissaannut, paasiniarnissaannut, nalunaarutiginnissaannut innersuunnissaannut, misissornissaannut, katsorsarnissaannut malitseqartinnissaannullu pisariaqartiatigullu eqqartuussisulersuunnissaannut atugassanik.

ARTIKEL 20

1. Meeraq ilaqtamamisut avatangiisiminiit avissaartitaagallarsimasooq imaluunniit taakkunanga avissaartitaavissimasooq, imaluunniit meeqqamut pitsaanerpaasorisat pissutigalugit akuerineqarsinnaasumik taama avatangiiseqaannarsinnaangitsoq, naalagaaffiup tungaanit immikkut illersorneqarlunilu ikiorneqarnissamut pinnaatitaaffeqarpoq.
2. Naalagaaffiit peqataasut naalagaaffittut inatsisitik naapertorlugit, meeqqap taamaattup allatut isumassorneqarnissaa qularnaassavaat.
3. Taamatut isumassuinermit ilaatigut ilaasinnaapput paarisasatut inissiineq, islamimi inatsisit malilligut Kafalah, qitornavissianngortitsineq imaluunniit pisariaqassappat meeqqanik paaqqinniffinni naleqquttuni inissiineq. Aaqqiissutaasinnaasunik aajangiiniarnerni pingaartillugu mianerineqartassapput, meeqqap peroriartorerata aamma meeqqap inuiaassutsikkut, upperisakkut, kultureqarnikkut oqaatsitigullu tunuliaqatarisaasa imminnut ataqatigiinnissaasa kissaatiginartuunerat.

ARTIKEL 21

Naalagaaffiit peqataasut, qitornavissianngortitsisarnermik akuerisaqartut aamma/imaluunniit akuersissuteqartut qularnaassavaat, meeqqamut pitsaanerusussap pingaarnerpaatinnissaa aamma: (a) qularnaassavaat meeqqamik qitornavissianngortitsinerup taamaallaat pisortanit aalajangiisinnaatitaasunit, inatsisit periaatsillu atuuttut naapertorlugit paasissutissallu naleqquttut tutsuiginartullu tamaasa tunngavigalugit qitornavissianngortitsinissap akuersaarneqarsinnaaneramik aalajangiisunit akuerineqarsinnaanissaa, meeqqap angajoqaaminut, ilaqtutaminut aamma akisussaasutut oqartussaasunut naleqqiullugu inissisimanera eqqarsaatigalugu aamma pisariaqassappat, inuit attorneqartussat, paasissutissinneqarsimanermik tunngaveqarlutik, pisariaqartutigit siunnersorneqarnertik tunuliaqataralugu qitornavissianngortitsinissamik akuersinerminnik nalunaaruteqarsimanissaat; (b) akuerissavaat, nunami allami qitornavissianngortitsinissaq meeqqamik allatut isumassuinerit isumaliuutigineqarsinnaasooq, meeraq nunagisamini ilaqtariinni paarisassanngortinneqarsinnaanngippat imaluunniit qitornavissianngortinneqarsin naan ngippat, imaluunniit allatut naleqquttumik iliuuseqarnikkut naammaginarumik isumassorneqarsinnaanngippat; (c) qularnaassavaat meeqqap pineqartup, nunat tamalaat akornanni qitornavissianngortitsinermi, malittarisassanut nunami pineqartumi qitornavissianngortitsisarnermut atuuttut assingi naapertorlugit illersugaanissaa; (d) nunat tamalaat akornanni qitornavissianngortitsisoqartillugu iliuusissatut maleruagassioernerit naapertuuttut tamaasa isumagissavaat, qularnaarniarlugu inissiinerup qitornavissianngortitsinermi peqataasunut, assuarnartumik aningaasatigut ilunaaruteqarnermik kinguneqannginnissaa; (e) siunertamut naapertuuffiatigut, nunat marluk arlallilluunniit akornanni aqqiussuseqatigiittoqarnerani isumaqatigiissusiortoqarneraniluunniit artikelimi matumani siunertat siuarsassavaat aamma sinaakkutissat taakku iluanni qularnaassavaat, meeqqamik nunami allami inissiinerup, pisortat imaluunniit sullissiviit akisussaassusillit aqqtigalugit pinissaa.

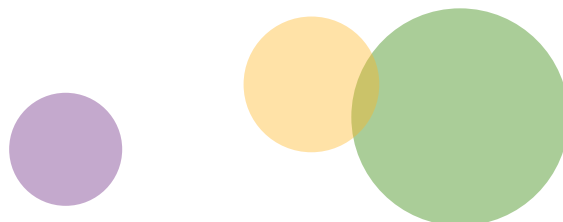

ARTIKEL 23

1. Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat, meeraq tarnikkut imaluunniit timikkut innarluutilik imaqarlumut inuttullu naleqassuseqartumik inuuneqartariaqartoq, naleqassuseqartumik qularnaarisuusumik, imminut tatiginermik siuarsaasumik aamma meeqqap inuiaqatigiinni inuunermut peqataalluarnissaanut ikorfartuutaasumik.
2. Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat, meeqqap innarluutillip immikkut isumassorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarnera, aamma atugassiisutaasut sinaakkutigisaasa iluanni, meeqqap ikiorneqarnissamut pisinnaatitaasup, aamma meeqqap taassuma isumassornissaanut, ikiorneqarnissaanut qinnutigineqarsimasumut akisussaasut, aamma meeqqap qanoq inneranut aamma angajoqqaat imaluunniit allat meeqqamik paarsisut, atugarisaannut naleqqiullugit naammaginatut, qularnaansaasa sulissutiginnissaat.
3. Meeqqap innarluutillip immikkut ittumik pisariaqartitsinera nassuerutigalugu, ikorsiissutissat immikkoortoq 2 naapertorlugu tunniunneqartussat akeqartinneqassanngillat, taamaliornissaq ajornanngikkaangat, tamatumani angajoqqaat aningaasatigut pisinnaasaat imaluunniit allat meeqqamik paarsiaqartuusut aningaasatigut pisinnaasaat tunngavigalugit, ilusilersorneqartassallutillu meeqqap innarluutillip tamakkiisumik ilinniartinneqarnissaata, ilinniagaqarnissaata, peqqinnissakkut isumagineqarnissaata, piginnaanngorsaqinneqarnissaata, suliffeqalernissamut piareersarneqarnissaata aamma sunngifimmi sukisaarsarfissaqarnissaata qularnaarneqarnissaat siunertaralugu, taakkulu tamarmik ingerlanneqassapput meeqqap inooqatigiissutsikkut naleqqussarneranut inuttullu ineriartornissaanut, tamatumunnga ilanngullugit kultureqarnikkut anersaakkullu ineriartornissaanut, pitsaanerpaamik siuarsaataasumik.
4. Naalagaaffiit peqataasut nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnerup anersaava naapertorlugu, meeqqanik innarluutilinnik pinaveersaartitsilluni peqqinnissakkut isumaginninnerit aamma nakorsaattortitsilluni, tarnikkut aamma pisinnaasaatigut katsorsaanerit, tamatumunnga ilanngullugit piginnaanngorsaaq-geeriaatsit pillugit paasissutissanik siammaassineq pissarsinnaanerlu, ilinniartitsineq aamma inuutissarsiutitaarnissamik ilitsersuinerit, naalagaaffiit peqataasut pisinnaasaminnik ilisimasaminnillu pitsanngorsaanissasa periarfissinnissaat aamma pineqartut iluanni misillitkaminnik annertusaanissaat siunertaralugit paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnissaq siuarsaavaat. Tamatumunnga atatillugu nunat siuarsagassat pisariaqartitsinerat immikkut mianerineqassaaq.

ARTIKEL 24

1. Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat, peqqissutsikkut, nappaatit katsorsarneqarnissaannut periarfissatigut aamma peqqisseqqinnissakkut anguneqarsinnaasut qaffasinnerpaanissaannut meeqqap pisinnaatitaaffeqarnera. Naalagaaffiit peqataasut qularnaarniassavaat, meeqqap kialuunniit taamatut katsorsarneqarnissamut paarineqarnissamullu pisinnaatitaaffimminik arsaarneqannginnissaa.
2. Naalagaaffiit peqataasut pisinnaatitaaffiup taassuma tamakkiisumik piviusunngortinneqarnissaa sulissutiginnissaat, pingartumillu makkununga tunngasutigut iliuusissatut maleruagassat naleqquttut tunngaviginiassallugit: (a) naalungiarsuit meeqqallu toqusartut ikilisarnissaat; (b) meeqqanut tamanut nakorsaarnikkut pisariaqartumik ikorsiisarnissaq aamma peqqissaanissaq, annermik peqqissaanerup innuttaasunut toqqaannartumik attuumassuteqartup inerisarnissaa pingartilugu; (c) nappaatit aamma naammattumik nerisaqartannginnerup akiornissaat, tamatumunnga ilanngullugu peqqissaanerup innuttaasunut toqqaannartumik attuumassuteqartumut sinaakkusiusat iluanni, ilaatigut teknikkikkut atortorineqarsinnaasunik pissarsiariuminartunik atuneq aqquutigalugu aamma naammattumik inuussutissartaqarlumut iluanni nerisassaqartitsinikkut imigassaqartitsinikkullu, ulorianartut nalorninartullu avatangii-sit mingutsinneqarnerannut attuumasut mianeralugit; (d) arnat naartunermi erninermilu naleqquttumik isumagineqarnissaasa qularnaarneqarnissaat; (e) qularnaassallugu inuiaqatigiinni inooqataasut tamarmik, pingartumik angajoqqaat meeqqallu paasitinneqarlutillu ilinniartinneqarnissamut periarfissaqarnissaat aamma tapersersorneqarnissaat, meeqqat peqqinnissaat inuussutissartaqarlumut iluanni nerisaqartitaanissaat pillugit tunngaviumik ilisimasat atornissaannik; milutsisinerup, peqqinnissakkut eqiluisaernerup avatangiisinillu saliilluartarnerup iluaqutissartaanik aamma ajutoornerit pinaveersaarnissaannik; (f) pinaveersaartitsilluni peqqissaanerup, angajoqqaanik siunnersuisarnermik aamma ilaqutariit pilersaaruisornerannut atatillugu ilinniartitsinermik ikorsiisarnermillu inerisaanissaq.
3. Naalagaaffiit peqataasut iliuusissatut maleruagassat sunniuteqarlumut iluanni naapertuuttut tamaasa pilersissavaat, qanganilli periusaasartut meeqqat peqqissusaannik ajoqusiisartut nungusarneqarnissaat siunertaralugu.
4. Naalagaaffiit peqataasut pisussaaffigaat nunat tamalaat suleqatigiinnissaannik siursaallunilu kaammattuinnissaq, artikelimi matumani pisinnaatitaaffiup akuerisaasup tamakkiisumik piviusunngortinneqarnissaa siunertaralugu. Tamatumunnga tunngatillugu nunat siuarsagassat pisariaqartitaat immikkut mianerineqassapput.

ARTIKEL 25

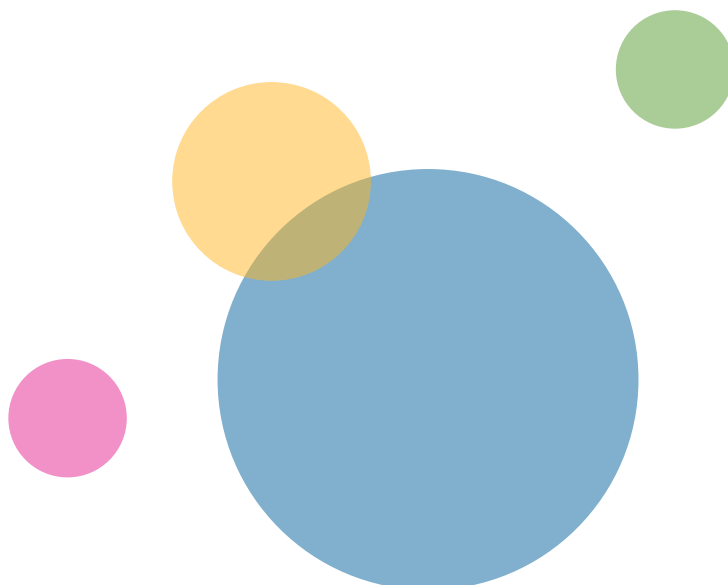
Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat, meeqqap pisortanit akisussaasunit timikkut tarnikkullu peqqissutsimi mianerineqarnissaa pissutigalugu paaqqutarineqarnissaq, illersugaanissaq katsorsarneqarnissarluunniit siunertaralugit inissinneqarsimasup, sullinneqarnerata aamma meeqqap inissinneqaneranut tunngatillugu pissutsit suulluunniit tamarmik piffissamik aalajangersimasumik akunnillimmik misissuiffiqineqartarnissaasa meeqqamut pisinnaati-taaffiunerat.

ARTIKEL 26

1. Naalagaaffiit peqataasut akuerissavaat, meeqqap kialuunniit inooqatigiissutsikkut isumannaallisaavigineqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnera, tamatumunnga ilanngullugu inooqatigiissutsikkut ilisimatusarneq, aammalu pisinnaatitaaffeqarnerup tamatuma killilersugaanngitsumik anguneqarnissaanut iliu-sissatut maleruagassat pisariaqartut tamaasa nunami inatsisit naapertorlugit isumagissallugit.
2. Siunertamut naapertuuffiatigut ikiorsiisoqartariaqarpoq, atu-gassarísat pigineqartut aamma pissutsit meeqqamut inunnul-lu meeqqap pilersornissaanut akisussaasunut atuuttut aamma pissutsit allat suulluunniit meeqqamit meerarluunniit sinnerlugu ikiorneqarnissamik qinnuteqaataasimasunut pingaaruteqartut mianeralugit.

ARTIKEL 27

1. Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat, meeqqap kialuunniit timik-kut, tarnikkut, ileqqorissaarnikkut inooqatigiissutsikkullu ineriartornissaminut pisariaqartumik inuunermini atugaqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnera.
2. Angajoqqaat imaluunniit inuit allat meeqqamut akisussaasut, pisinnaasatik aamma anigaasaqarnikkut sapinngisatik naaper-torlugit, pingaarnertut akisussaaffigaat inuuniarnikkut atugas-sarititat meeqqap inerikkiartornissaanut pisariaqartut qular-naarneqarnissaat.
3. Naalagaaffiit peqataasut naalagaaffiup iluani pissutsit naaper-torlugit aamma pisinnaassutsitik aningaasatigullu periarfissa-tik tunngavigalugit, naapertuuttunik iliu-sissatut maleruagas-siussapput angajoqqaat allallu pisinnaatitaaffiup matuma pi-viusunngortinnissaanut akisussaasut ikiorserniarlugit, aamma pisariaqartitsisoqalersillugu atortutigut ikiorsiisassallutik ikior-siisarnissamullu najoqqutassiortassallutik, pingaartumik inuus-sutissaqartitsinissap, atisassaqartitsinissap inissaqartitsinissal-lu tungaatigut.
4. Naalagaaffiit peqataasut sutigut tamatigut naapertuuttunik ma-leruagassiussapput, angajoqqaanit imaluunniit inunnit allanit aningaasatigut meeqqamut akisussaasuusunit meeqqap pi-lersornissaanut akilersuutunik akiliisitsiniartarnissaq qularnaa-rumallugu, naalagaaffimmi peqataasumi namminer-mi aamma nunani allani. Pingaartumik inuk meeqqamut aningaasatigut akisussaaffiginnittoq naalagaaffimmi meeqqap najugaqarfigin-gisaani najugaqarpat, naalagaaffiit peqataasut nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutinut peqataalernissaq imaluunniit taamatut isumaqatigiissuteqarnissaq aamma aqqjissuussiner-nik naapertuuttunik eqqussinissaq siuarsassavaat.

ARTIKEL 28

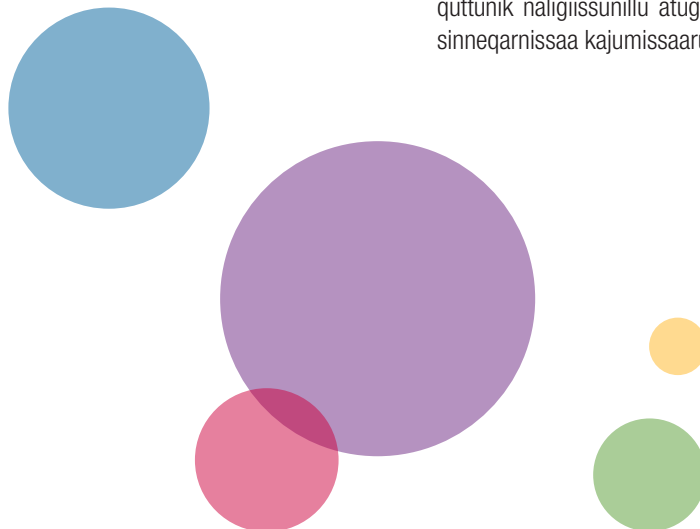
1. Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat, meeqqap ilinniagaqarnissamat pisinnaatitaaffeqarnera, aamma pisinnaatitaaffeqarnerup tamatuma angujartuaarnissaa siunertaralugu aamma naligiis-sutsimik tunngaviit tunngavigalugit, annermik isumagissavaat: (a) tunngaviumik ilinniartinneqarnerup pinngitsoorani ingerlanneqartussatut, akeqanngitsumik tamanut ammasuutinneqarnissaa; (b) ilinniartitsinerit assigiinngitsut tunngaviumik ilinniartitsinerup kingornagut ingerlanneqartartut inerisarnissannut kaammattuineq, tamatumunnga ilanngullugit nalinginnaasumik suliatiqullu ilinniartitsineq aamma taakku meeqqamut kimulluunniit periarfissaalersillugulu anguneqarsinnaasunngortinnissaat aamma naapertuuttunik iliuusissatut maleruagassaliornissaaq, soorlu akeqanngitsumik ilinniartitsinerit aamma pissaaleqisoqartillugu aningaasatigut ikiorsiisarnissamat tunngasunik; (c) qaffasinnerusumik ilinniagaqarnissaaq, kikkunnit tamanit, piginnaassutsitik naapertorlugit angusisinnaasunit aamma kikkunnit tamanit atortussarititaasut tamaasa atorlugit, anguneqarsinnaasunngortissallugu; (d) ilinniarnermi ilitsersorneqarnerup aamma inuutissarsiutit pillugit ilitsersuisarnerup meeqqanut tamanut iluaqutiginarneqarsinnaanngortillugulu anguneqarsinnaanngortinnissaat; (e) akuttoqatigiimmik ilinniartitsinerit peqataanissaaq kaammattorumallugu ikerinnakkullu unittarnerit killilerumallugit iliuusissatut maleruagassaliornissaaq.
2. Naalagaaffiit peqataasut naleqquttunik iliuusissatut maleruagassiuassapput qularnaarniarlugu, atuarfimi pissusissanik eqquisarnissamik atuutisinarnerup ingerlanneqarnissaa, meeqqap inuttut naleqassusianik isumaginniffiusumik aamma isumaqatigiissummut matumunnga naapertuuttumik.
3. Naalagaaffiit peqataasut siuarsassavaat tapersorsorlugulu, ilinniartitsineq pillugu apeqquiti pillugit nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnissaaq, pingaartumik nunarsuarmi sumiluunniit ilisimasakissutsimik aamma atuarsinnaannginnermik allassinnaannginnermillu nungutitsiniaqataanissaaq siunertaralugu aamma ilisimatuussutsikkut teknikikkullu ilisimasaqarnerulernissaaq aamma nutaaliaasunik atuartitseriaaseqarnerit oqilisaaffiginiarlugit. Tamatumunnga tunngatillugu nunat siuarsagassat pisariaqartitaat immikkut mianerineqassapput.

ARTIKEL 29

1. Naalagaaffiit peqataasut isumaqatigiissutigaat meeqqap ilinniartinneqarnerata siunertarissagai, (a) meeqqap inuttut pissusianut, pisinnaasaanut aamma tarnikkut timikkullu sapinngisaanut naleqqiullugu periarfissaasa tamakkiisumik ineriartortinniarnissaat; (b) inuit pisinnaatitaaffinnut tunngaviumillu kiffaanngissuseqarnissamat pisinnaatitaaffinnut aamma Naalagaaffiit Peqatigiit Isumaqatigiissutaanni tunngavittut allattorsimasanut ataqqinninnerup ineriartortinnissaa; (c) meeqqap angajoqqaavinut, nammineq kulturikkut kinaassusianut, oqaatsinut aamma pingaartitanut aamma nunami meeqqap najugaqarfignisaani nunaqqaavanilu pingaartitanut kulturinullu meeqqap nammineq kulturianit allaanerusunut ataqqinninnerup anertusarnissaa; (d) meeqqap akisussaassuseqarluni inuiaqatigiinni kiffaanngissuseqartuni paasinninnermik, eqqissinnermik, akaareqatigiinnermik, arnat angutillu naligiissitaanerannik anersaaqarfiusuni aamma inuiaat, naggueqatigiit, inuiaqatigiit upperisaqarnikkullu ataatsimoortut aamma inuit nunat inoqqaavinut ilaasut tamarmik akornanni ikinngutinneqatigiiffiusumik inuuniarnissamat piareersarnissaa; (e) pinngortitami avatangiisinut ataqqinninnerup inerisarnissaa.
2. Artikelip matuma ilaa imaluunniit artikel 28 paasineqassanngillat, inuit ataasiakkaat imaluunniit kattuffiit ilinniartinnik pilersitsinissamat siulersuinissamullu kiffaanngissuseqarnerisa akuliuffiginarneqarnerisut. Taamaattorli tunngaviit artikelimi uani, immik koortoq 1imi aalajangersarneqartut, aamma ilinniartinnik taamaattuni ilinniarnermi, naalagaaffiup minnerpaatut malittarisassiaasa maleruarneqarnissaannik piumasaqaatit, qaqugukulluunniit mianerineqassapput.

ARTIKEL 31

1. Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat, meeqqap pisinnaatitaaffeqarnera qasuersaarnissamat sunngiffeqarnissamullu, pinnguar-nissamat, sunngiffimmi soqutigisaminik ukiuminut naleqquttunik sammisaqarnissamat aamma kulturikkut eqqumiitsulior-nikkullu inuunermut kiffaanngissuseqarluni peqataanissamat.
2. Naalagaaffiit peqataasut ataqqissavaat, meeqqap kulturikkut eqqumiitsulior-nikkullu inuunermut tamakkiisumik peqataanissamat pisinnaatitaaffeqarnera, aamma kulturikkut, eqqumiitsulior-nikkut, sunngiffimmi aamma qasuersaarfeqarnikkut naleqquttunik naligiissunillu atugassaqartinneqarnissamat periarfissinneqarnissaa kajumissaarutigissavaat.

ARTIKEL 32

1. Naalagaaffiit peqataasut akuerivaat meeraq pisinnaatitaaffeqarmat aningaasaqarnikkut atornerlugaanissamut illersorneqarnissamut aamma sulianik ulorianaateqarsinnaasunik meeqqap ilinniarnernanuk akornusiisinnasunik, imaluunniit meeqqap peqqissusianut imaluunniit timikkut, tarnikkut, anersaakkut, ileqqorissaarniarnikkut imaluunniit inooqatigiissutsikkut inerikkiartorneranuk ajoqusiisinnasunik suliaqartitaanissamut illersugaanissamut.
2. Naalagaaffiit peqataasut inatsisitigut, ingerlatsinikkut, inunnik isumaginninnikkut aamma ilinniartitsinikkut iliuuseqassapput, artikelp matuma piviusunngortinnissaa qularnaarniarlugu. Tamanna siunertarlugu, aamma nunat tamalaat akornanni sakkussani allani aalajangersakkat pineqartunut tunngasut tunngavigalugit, naalagaaffiit peqataasut pingaartumik: (a) aalajangisavaat atorfinitsinneqarsinnaanissamut ukiutigut minnerpaaffissaq imaluunniit minnerpaaffissat; (b) piffissat suliffissat sulnermilu atugassarititit naleqquttumik inatsisiliussavaat, aamma (c) artikelp matuma sunniuteqarluartumik atuutsinnissaa qularnaarumallugu, pillaatissat imaluunniit allatigut pineqaatissiisutissat naleqquttut aalajangersassavaat.

ARTIKEL 33

Naalagaaffiit peqataasut iliuusissatut maleruagassanik naleqquttunik tamanik aalajangersaassapput, tamatumunnga ilanngullugit inatsisitigut, ingerlatsinikkut, inooqatigiissutsikkut ilinniartitsinikkullu aalajangersakkat, meeqqat ikiaroorartunut aamma stoffinut sianiuteqarfinnik qitiusunik sunniisartunut, nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutini nassuiagaasunut illersornissaat siunertarlugu, aamma meeqqat stoffit taamaattut inatsisit unioqqutillugit tunisassiarinerinut niuerutiginerinullu atornerlugaanissaat pinaveersaarniarlugu.

ARTIKEL 34

Naalagaaffiit peqataasut isumagiumavaat meeqqap kinguaassiutitigut qanorluunniit ilusilimmik iluaqutiginiarneqarnissaanut aamma kinguaassiutitigut atornerlugaanissaanut illersornissaa. Tamanna siunertarlugu naalagaaffiit peqataasut pingaartumik naalagaaffigisami, naalagaaffiit marluk arlallillu akornanni iliuusissanut maleruagassat naleqquttut tamaasa isumagissavaat tamatumuuna pinaveersaarniarlugu: (a) meeqqap inatsisit unioqqutillugit kinguaassiutitigut atuinermut suugaluartumulluunniit pilerisaarneqarluni imaluunniit pinngitsaalineqarluni peqataatinneqarnissaa; (b) meeqqat atortittartut imaluunniit inatsisit unioqqutillugit kinguaassiutinik atuinermut suugaluartumilluunniit atornerlunneqarnissaat; (c) meeqqat pornografiskimik takutitsinermut aamma atortusianut atornerlunneqarnissaat.

ARTIKEL 36

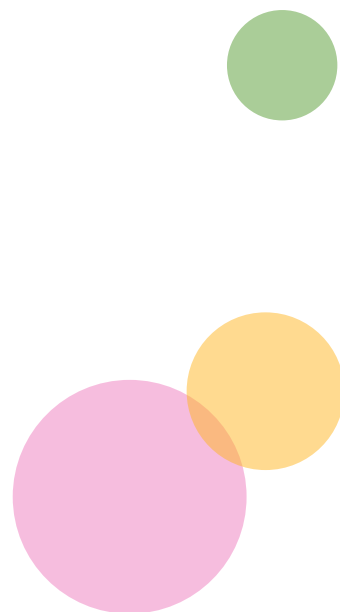
Naalagaaffiit peqataasut meeraq qanorluunniit ilusilimmik iluaqutiginiarneqarnissaanut, meeqqamik ajoqusiisinnasumut illersussavaat.

ARTIKEL 39

Naalagaaffiit peqataasut sutigut tamatigut naapertuuttunik iliuusissatut maleruagassiorassapput meeqqap qanorluunniit ilusilinnik paarinerlugaasimasup, iluaqutiginiagaasimasup imaluunniit atornerlugaasimasup, naalliutsitaasimasup allatulluunniit peqqariniingartumik inuppalaanngitsumik nikanarsaataasumilluunniit pineqarsimasup imaluunniit pillagaasimasup sakkulersorluniluunniit eqqissiviilliornerni atornerqarsimasup timikkut tarnikkullu peqqisarneqarnissaanut siuarsaaniutissanik. Taamatut peqqissaaneq inuiaqatigiinnilu inooqataaqilersitsiniaaneq pisassapput meeqqap peqqissusianut, imminut tatigineranuk inuttullu naleqassusianut siuarsaasussanik avatangiiseqartitsilluni.

ARTIKEL 42

Naalagaaffiit peqatasut imminnut pisussaattipput, iliuusissatut maleruagassat naleqquttut sunniuteqartullu aqqutigalugit isumaqatigiissummi tunngavigisat aalajangersakkallu inersimasunit meeqqanillu nalinginnaasumik ilisimaneqalersinnissaannut.

MIO-P KOMMUNINUT AAMMA NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSANUT INASSUTEQAATAI

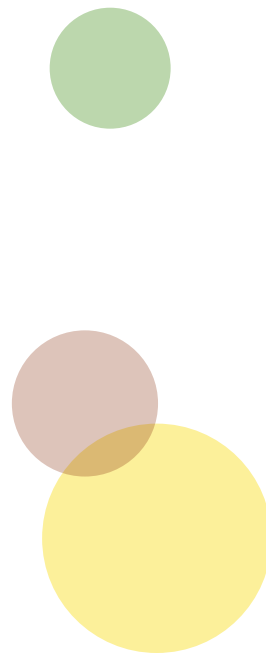
MIO-mut 2020-mi saaffiginnissutit misissoqqissaarnerata matuma ataatsimut isigalugu ilaatigut takutippaa, meeqqat pisinnaataaffii pillugit inersimasunik meeqqanillu siunnersuinissaq illitsersuinis-sarlu annertuumik pisariaqartinneqartoq. Misissuinerup ilaatigut aamma takutippaa oqartussaasut sulinerannik patajaallisaaissaq sulii pisariaqartinneqartoq. Takuneqarsinnaavoq saaffiginnissutit amerlanersaat kommunit sulianik suliarinerinut tunngasuusut.

NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT

- **MIO-p inassutigaa aningaasaqarnikkut sulisoqarnik-kullu nukissamik qularnaarisooqassasoq**, kommunit inatsi-sinik piviusunngortitsinnaaqqullugit.
- **MIO-p inassutigaa, suliniutit suleqatigiinnerillu su-sassaqarfiit akimorlugit ataqatigiissarneqassasut.** Ta-manna piviusunngussappat atortorissaarutit pioreersut immik-koortartaqarfiit ataasiakkaat akimorlugit imminnut attavigiissin-naalernissaannut tunngavissamik pilersitsisoqartariaqarpoq.
- **MIO-p inassutigaa**, meeqqanut inuusuttunullu tunngasut iluanni politikikkut sulinermi, **aningaasaqarnikkut inooqati-giissutsikkullu naligiinngissuseq isiginiarneqassasoq.**
- **MIO inassutigaa, isumaginninnikkut suliniutit ilaqu-tariinnut tamanut/meeqqap attaveqaatanut sammitinne-qartassasut.**
- **MIO-p inassutigaa, kulturi peqataatitsiffiusoq piler-sinneqassasoq.** Meeqqanik peqataatitsineq piviusoq, meeq-qat inuusuttullu naligiillutik naapiffigisaat, akuersaartumik tati-geqatigiiffiusumillu ingerlatsiffiusumik- tassaapput meeqqat inuunerissuunissaanik inerisaanissamut tunngavissat pingaar-tililit. Meeqqat inersimasullu aperisarnerisigut, meeqqat qanoq ingerlalluartiginerinik toqqaannartumik ilisimasaqartoqalersin-naavoq, arlalitsigullu aamma ilaqutariit meerartallit namminneq aaqqiissutissatut siunnersuutigiumasaat paasineqarsinnaal-lutik. Aaqqiissutit ataavarnersinnaasut, pineqartut namminneq inuunerannit aallaaveqarnertik pissutigalugu.
- **MIO-p inassutigaa, atuarfiit paaqqinniffiillu tamar-mik nakkarsaasarnerup akiornissaa pillugu politikkeqa-lernissaat inatsitigut piumasaalissasoq, tamatumani-lu meeqqat inuusuttullu akuutinneqassasut.**

KOMMUNIT

- **MIO-p inassutigaa, sumiiffinni ataasiakkaani nunal-lu immikoortuini** innuttaasut suleqatigalugit periusissior-to-qassasoq, imminut toquttarnernik, atornerluinernik aamma tar-nikkut timikkullu persuttaasarnernik pitsaaliuisussamik.
- **MIO-p inassutigaa, sumiiffinni ataasiakkaani poli-tikkikkut** suliat meeqqanut inuusuttunullu tunngasut qisua-riarfigineqartarnerisa qanoq sivikillisarneqarsinnaanerat piler-saarusiorneqassasoq.
- **MIO-p inassutigaa**, kommunit nakkutilliinerat aamma meeqqanik nammineq ornigulluni sullississarnerit sallinngortin-neqassasut.

MIO-p meeqqanik isiginneriaasia

Inuppalaarneq

MIO-mi inuk inuttut salliutitaraarput. Taamaammat inoqatigut – meeqqat, inuusuttut inersimasullu – inuttut isumassuillutalu naapittarpagut.

Suliassagut maniguulluta suliarisarpagut meeqqallu namminneq tunngavigisaat malillugit naapittarlugit.

Meeqqat tamarmik asseqaratik immikkuullarissuusut MIO-mi ilisimavarput

Meeqqat tamarmik asseqaratik immikkuullarissuupput, qanoq ittuunertik piginnassallugu pisinnaatitaaffigaat.

MIO-mi inuit tamaasa assut ataqqivagut, meeqqallu tamaasa assigiimmik naleqartut isigalugit. Meeqqat inissisimanagerat paasisaqarfigerusuttarparput ataasiakkaanullu naleqqussartarluta; taamatuttaaq najugarisaannut aamma naleqqussarniartarpagut.

Meeraaneq qanoq ittuunersoq meeqqat nalunnginneruaat

MIO-mi sulinitinni meeqqat namminneq misigisaat tunngavigisarpagut. Meeqqat sinnerlugit oqaaseqartarpagut, meeqqallu peqataatinneqartarnerat sulinitinni pingaaruteqartumik tunngavineqassasoq isumaqarluta.

Periutsit assigiinngitsut atortarpagut, atortussallu tigussaasut atortarlugit meeqqat inissisimaviini naapinnissaat anguniartarlugu.

Meeqqat meeraapput, inissisimaffigisaallu tunngavigalugit naapinneqassallutik.

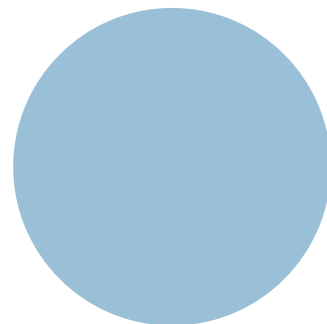
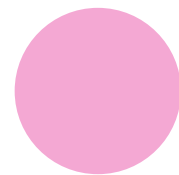
Meeqqat isumaat inersimasut isumaattulli pingaaruteqartigaat

Meeqqat inerisimassusiat apeqqutaatinnagu isumaat inersimasut isumaattulli pingaaruteqartigaat. Meeqqat namminneq killigititaat, pisariaqartitaat misigissusaallu ataqqivagut. Meeqqat oqariutuutaat pissusilersornerat isumaallu kikkut tamarmik ataqqissavaat.

Meeqqat pillugit suleriaaserput

Meeqqat inuusuttullu inuunermi tunngavissaqarnissaat MIO-mi kissaatigaarput. Meeqqanut aqqutissiuisuunissarput, ilitseruisuunissarput nassuiaassisuunissarpullu kissaatigaarput.

Tatiginassuseqarluta naleqartitatta pitsaassusaat illersorlugu ataqqe-qatigiillutalu sulivugut, meeqqallu namminneq killigititaat ataqqillugit. Suliatsinnik ilisimaarinnilluta suleriaaseqarpugut meeqqallu inuppalaarluta naapittarlugit.

MIO-MI SULEQATAASUT

Aviäja Egede Lyng, Meeqqat Illersuisuat

Nauja Benjaminsen, Isumaginninnermi siunnersorti

Paarnaq Rosing Jakobsen, Suliani meeqqanut tunngasuni misissueqqissaarnermi siunnersorti

Rasmine Geisler, Allattoqarfimmi pisortaq

Jakku Bregnhøj, AC-fuldmægtigi

